

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2020

Vendula Nekutová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza hospodaření vybrané neziskové organizace
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vendula Nekutová**
Osobní číslo: **E17060**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Téma práce: **Analýza hospodaření vybrané neziskové organizace**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je posoudit stav hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace a to na základě informací o finančních zdrojích a zhodnocení vývoje příjmů a výdajů. Součástí analýzy bude i zhodnocení nezbytného množství finančních prostředků pro fungování organizace s ohledem na realizaci strategických cílů.

Osnova:

- Definice neziskového sektoru a neziskové organizace.
- Hospodaření nestátních neziskových organizací.
- Analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace.
- Zhodnocení a návrhy na zlepšení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe). Praha: Oeconomica, 2009. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1650-9.
- DOBROZEMSKÝ, Václav. Nevýdělečné organizace v teorii: právo, daně, účetnictví. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-799-7.
- REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
- STEJSKAL, Jan. Ekonomika neziskové organizace. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2010. ISBN 978-80-86825-55-7.
- STEJSKAL, Jan. Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28. 5. 2020

Vendula Nekutová

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce doc. Ing. Janu Stejskalovi Ph.D., za ochotu, věnovaný čas, doporučení a připomínky, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce byla „Analýza hospodaření vybrané neziskové organizace“ pro kterou byla vybrána Česká abilympijská asociace. První část práce je věnována základní charakteristice a postavení neziskového sektoru v národním hospodářství. Obsahuje definici neziskových organizací, dělení, znaky a druhy. Důraz je kladen na činnosti, které organizace vykonávají a jejich dělení. Druhá část práce obsahuje charakteristiku konkrétní organizace, její vývoj, historii a vykonávané činnosti. Následuje provedená analýza hospodaření v období let 2014 až 2018, včetně doporučení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Nezisková organizace, soukromý neziskový sektor, sociální podnikání, Česká abilympijská asociace, analýza hospodaření

TITLE

Analysys of economic activities of selected non-profit organization

ANNOTATION

The aim of the bachelor's thesis was "Analysis of economic activities of selected non-profit organization" for which the Czech Abilympic Association was chosen. The first part of the work apply to the basic characteristics and position of the non-profit sector in the national economy. This part contains the definition of non-profit organizations, their divisions, characteristics and types. It is focused on activities that organizations perform and their division. The second part contains the characteristics of a particular organization, its development, history and activities performed. There follows an analysis of management in the period 2014 to 2018, including the recommendations.

KEYWORDS

Non-profit organization, private non-profit sector, social business, Czech Abilympics Association, analysis of management

OBSAH

ÚVOD.....	12
1. Neziskové organizace v soustavě národního hospodářství.....	13
1.1. Charakteristika neziskových organizací.....	13
1.2. Členění národního hospodářství.....	13
1.2.1. Členění národního hospodářství podle Pestoffa.....	14
1.3. Vize, poslání, funkce a cíle neziskových organizací.....	15
1.4. Typy neziskových organizací.....	16
1.5. Druhy neziskových organizací v České republice.....	17
1.5.1. Státní neziskové organizace.....	18
1.5.2. Nestátní neziskové organizace.....	19
1.6. Charakteristické znaky nestátních neziskových organizací.....	21
1.7. Členění nestátních neziskových organizací podle funkce.....	22
2. Činnosti nestátních neziskových organizací.....	25
2.1. Předmět činnosti.....	25
2.2. Hlavní činnosti.....	26
2.3. Vedlejší činnosti.....	28
2.3.1. Podnikání a jiná výdělečná činnost.....	29
2.4. Činnosti nestátních neziskových organizací podle právní formy.....	30
2.5. Zakázané činnosti.....	32
3. Charakteristika České abilympijské asociace.....	33
3.1. Historie.....	33
3.2. Činnosti České abilympijské asociace.....	35
3.2.1. Hlavní činnosti asociace.....	36
3.2.2. Vedlejší činnosti asociace.....	37
3.2.2.1. Sociální podnikání.....	37
3.2.2.2. Jiná výdělečná činnost.....	38
3.3. Orgány České abilympijské asociace.....	39
3.4. Hospodaření České abilympijské asociace.....	40
4. Analýza hospodaření.....	42
4.1. Příjmy České abilympijské asociace.....	42
4.1.1. Dotace.....	42
4.1.2. Další příjmy.....	47
4.2. Výnosy.....	49

4.3. Vydaje České abilympijské asociace	51
4.4. Náklady	52
4.5. Hospodářský výsledek	54
4.6. Doporučení	54
ZÁVĚR	57
POUŽITÁ LITERATURA	59

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1 Členění národního hospodářství podle Pestoffa.....	15
Obrázek 2 Provozní dotace za sledované období od roku 2014 do 2018.....	47

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Typologie NNO v ČR podle funkcí.....	24
Tabulka 2 Kategorie hlavní činnosti dle klasifikace CZ-COPNI.....	27
Tabulka 3 Kategorie vedlejší činnosti dle vlastní klasifikace.....	29
Tabulka 4 Dotace od MPSV na sociální služby za období 2014 až 2018 (v Kč).....	43
Tabulka 5 Dotace od MMR v období od roku 2014 do 2018 (v Kč).....	44
Tabulka 6 Dotace od ÚP Pardubice v období od 2014 do 2018 (v Kč).....	44
Tabulka 7 Dotace od Pardubického kraje a Magistrátu města Pardubic za období 2014 až 2018 (v Kč).....	46
Tabulka 8 Dotace a granty od měst a obcí za období 2014 až 2018 (v Kč).....	46
Tabulka 9 Ostatní příjmy za sledované období 2014 až 2018 (v Kč).....	49
Tabulka 10 Výnosy celkem za sledované období od roku 2014 do 2018 (v Kč).....	50
Tabulka 11 Výdaje na poskytované služby za období 2014 až 2018 (v Kč).....	51
Tabulka 12 Výdaje na ostatní činnosti za období od roku 2014 do roku 2018 (v Kč).....	52
Tabulka 13 Náklady celkem za sledované období od roku 2014 do 2018 (v Kč).....	53
Tabulka 14 Hospodářský výsledek ve sledovaném období od roku 2014 do 2018 (v Kč).....	54

SEZNAM ZKRATEK

COPNI	Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions Serving Households
CZ-COPNI	Czech Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions Serving Households
ČR	Česká republika
ESF	Evropský sociální fond
FO	Fyzická osoba
KANCL	Komise pro aplikaci nové civilní legislativy
MMP	Magistrát města Pardubic
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
NO	Nezisková organizace
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOZ	Nový občanský zákoník
OPS	Obecně prospěšné společnosti
OSS	Organizační složky státu
PO	Právnícká osoba
ÚP	Úřad práce

ÚVOD

Existují aktivity, celospolečenské nebo individuální potřeby, při jejichž zabezpečování trh selhává, není schopen nebo nemá zájem je realizovat vůbec nebo v uspokojivé míře. Za účelem pokrytí těchto nedostatků mohou vznikat nestátní neziskové organizace, které svými službami a jinými aktivitami zajišťují právě zmíněné potřeby. Jelikož se nejedná o státní instituce ani ziskové organizace, na fungování se nepodílejí často ani zaměstnanci, ale spíše dobrovolníci. Nejčastěji jde o tzv. spolky, dříve občanská sdružení. V praxi je možné setkat se s různě orientovanými spolky a dalšími neziskovými organizacemi, což zaručuje velmi rozmanitou nabídku všeobecně prospěšných služeb. Jde především o sport, humanitární pomoc, péči o zdravotně postižené, ochranu životního prostředí, kulturu a mnoho dalších oblastí.

Cílem této práce je posoudit stav hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace, a to na základě informací o finančních zdrojích a zhodnocení vývoje příjmů a výdajů. Součástí analýzy bude i zhodnocení nezbytného množství finančních prostředků pro fungování organizace s ohledem na realizaci strategických cílů.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol, z nichž první je zaměřena na definování pojmu nezisková organizace, její dělení, druhy a poslání. Navazující kapitolou je pojednání o činnostech neziskových organizací, o hlavní a hospodářské činnosti. V další je charakterizována konkrétní vybraná nestátní nezisková organizace, pro tuto část byla vybrána Česká abilympijská asociace, z.s. sídlící v Pardubicích. Tato asociace se zabývá činnostmi v oblasti sociálních služeb. Posláním spolku je především pomoc lidem s hendikepem a jejich začlenění do společnosti. Pomáhá hendikepovaným především při hledání zaměstnání a získávání pracovních dovedností, ale také poskytuje osobní asistenci, která člověku se zdravotním postižením či seniorům ulehčuje zvládat běžné situace. Poslední část obsahuje analýzu hospodaření, finanční zdroje, zhodnocení hospodaření, které poslouží jako základ k navržení doporučení.

1. Neziskové organizace v soustavě národního hospodářství

1.1. Charakteristika neziskových organizací

Celá soustava národního hospodářství je členěna ze dvou základních hledisek, a to na ziskové organizace, které jsou zakládány za účelem podnikání a tvorby zisku a na neziskové organizace (dále jen NO), které mají jiný zájem na činnosti, než je produkovat zisk. NO patří do ekonomického systému a jsou také jeho důležitou součástí, jelikož jsou prospěšné pro celou společnost. Neziskový sektor je rovněž označován jako „třetí sektor“ a je tak postaven do pozice mezi trh a sektor veřejný. Z toho vyplývá, že NO jsou zakládány z důvodu zajištění těch společenských potřeb, které trh ani veřejný sektor pokrýt nedokáže. Od veřejného sektoru se odlišují hlavně z pohledu fungování, které je nezávislé na vládě a jejich základním cílem není tvorba zisku, ale dosáhnout produkce požadovaného užitku. Znamená to, že mohou vykonávat ziskové aktivity či podnikat, avšak takto nabyté prostředky musí vkládat zpět do svých činností nebo do svého rozvoje, vysvětlují Otrusinová a Kubíčková (2011; s. 7-18). Nejčastěji za příčinou jejich vzniku stojí občané, kteří mohou být rovněž členy a mají tak možnost spravovat vlastní zájmy a potřeby. Vznikají tedy jak seskupením fyzických osob (dále jen FO) tak z rozhodnutí právnické osoby (dále jen PO) nebo státu.

1.2. Členění národního hospodářství

Národním hospodářstvím rozumíme soustavu hospodářství celé země, které je možné členit podle řady různých kritérií a jehož jsou neziskové organizace neodmyslitelnou součástí. Neziskový soukromý sektor se zde objevuje jako třetí sektor a v některých případech lze prostřednictvím něho řešit problémy trhu či státu. Dohnalová a Průša (2011; s. 17) uvádějí, že služby, které poskytuje stát a soukromé ziskové organizace nemusí určitým skupinám občanů vyhovovat, a to svou kvalitou nebo cenou za kterou jsou poskytovány. Proto stále častěji vstupuje do poskytování sociálně potřebných služeb třetí sektor, který těmto nedostatkům odolává.

1.2.1. Členění národního hospodářství podle Pestoffa

Národní hospodářství lze členit také podle V. A. Pestoffa, švédského ekonomy, který klasifikoval ekonomiku na čtyři hlavní sektory, a to způsobem zakreslení základních bloků do trojúhelníku (Obrázek 1). Stejskal (2010; s. 39) uvádí, že snahou V. A. Pestoffa bylo rozdělit hospodářství na jednotlivé sektory, pomocí ekonomické racionality, na základě které, instituce v dané ekonomice fungují. Podle Rektořika (2010; s. 14) dělí takzvaný „Pestoffův trojúhelník“ národní hospodářství podle vlastnictví na soukromoprávní a veřejný sektor, dále je rozdělen na organizace s cílem dosahovat zisku a neziskové instituce. V další části odlišuje neformální organizace bez legislativní úpravy, či formální organizace mající určitou zákonnou podobu. Z tohoto uspořádání lze poté určit základní charakteristiky organizací působících v jednotlivých sektorech. Ve výsledku se jedná o čtyři sektory, kterými jsou soukromý a veřejný neziskový sektor, soukromý ziskový sektor a v neposlední řadě sektor domácností.

Nestátní neziskové organizace nalezneme uprostřed celého trojúhelníku, neboť spadají mezi soukromoprávní osoby, u kterých účelem založení není zisk a jejich podoba je upravena příslušnými zákony. Podle svého postavení se nacházejí mezi státem, firmami a domácnostmi, mohou tak být buď prostředníky mezi těmito skupinami, zprostředkovateli nebo obránci slabší strany. Jak uvádí Bachmann (2011; s. 14) jedná se o sektor, ve kterém hraje zásadní roli dobročinnost či dobrá vůle občanů dané společnosti. Jde tedy o osoby, které se rozhodli pomoci řešit problémy nebo starosti jiným osobám.

Dle Rektořika (2010; s. 17) jsou mezi individuálními sektory neurčité hranice, sektory se navzájem ovlivňují a vzájemně se mohou i prolínat. Soukromý neziskový sektor zasahuje do sektoru domácností, tím že prostřednictvím nich vytváří spolky, seskupení, které mají neformální charakter. Zpravidla se jedná o spolky s charitativním zaměřením, popřípadě cílením na využití volného času dětí a mládeže. Neziskový soukromý sektor vykonává své nevýdělečné aktivity rovněž s využitím dostupných právních norem a zasahuje tak do tržního, ziskového sektoru. Lze tak zakládat akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a družstva v odvětví charity, vzdělávání, sportu a podobně. Vztah mezi státem a třetím sektorem probíhá například formou přesunu finančních zdrojů jako jsou dotace, granty eventuálně nepřímou cestou způsobem daňových úlev. Šimková (2012; s. 10) považuje ve třetím sektoru veřejnou správu jako poměrně významný prvek, i přestože tento sektor stojí převážně mimo dosah veřejné správy. To podkládá tvrzením, že posláním NO je participovat se na veřejné politice

v rámci občanské soudržnosti. Z tohoto důvodu se občané sdružují do různých typů nestátních neziskových organizací.

Obrázek 1 Členění národního hospodářství podle Pestoffa

Zdroj: Rektořík (2010)

1.3. Vize, poslání, funkce a cíle neziskových organizací

Prvním krokem při zakládání NO dle Rektoříka (2010; s. 34) je formulace a vypracování vize. Ta slouží i pro tvorbu strategického plánu a uplatnění poslání subjektu. To uvádí i Šimková (2012; s. 10-12), která mimo to definuje vizi jako základní orientaci organizace. Charakteristické znaky pro tvorbu vize jsou například, srozumitelnost, krátká definice, působnost do budoucnosti a neměnný stav. Šedivý a Medlíková (2011; s. 33) charakterizují vizi jako konkrétní záměr, který rozvíjí poslání organizace. Neziskové organizaci slouží k budování své stability a přispívá, aby se organizace udržela na své pozici.

Šedivý a Medlíková (2011; s. 22-23) uvádí, že musí být vytvořeno jasné poslání, aby organizace naplnila svou právní formu a zaměstnanci ho musí chápat, rozumět mu a být s ním ztotožnění. Poslání totiž udává motiv a účel za jakým organizace vznikla. Také lze odhalit z jakého důvodu funguje a čeho chce svou působností dosáhnout. Aby plnilo svou roli, musí obsahovat znaky jako je především charakteristika jedinečnosti organizace. Oproti vizi je konkrétnější, také by mělo být stručné, srozumitelné, mělo by obsahovat motivaci. Podle Rektoříka (2010; s. 35) by se poslání mělo týkat především základní filozofie NO jako jsou například potřeby občanů. Poslání může být využito při

rozhodování o strategii a dlouhodobém cíli organizace. Je nutné definovat, jak konkrétně organizace přispívá k naplnění cílů a brát ohled na morální zásady v souvislosti s potřebami, které poskytuje. Častým podnětem vzniku bývá změna podmínek života ve společnosti, ke kterým vede určitý veřejný problém nebo sociální nedostatek.

Rektořík (2010; s. 37) sděluje, že hlavní úlohou funkce je naplňovat poslání a vykonávat realizační procesy organizace. Funkce rozlišuje na primární a sekundární. Hlavní (primární) funkce jsou velmi diferencované, neboť souvisí s posláním organizací, které je velmi rozmanité a obtížně definovatelné. Zabezpečovací (sekundární) funkce jsou oproti primárním ve většině organizací složeny téměř ze stejných hledisek. Obyčejně se setkáváme s tím, že řídicí funkci vykonávají pracovníci současně s funkcí primární.

Cíl definuje Šimková (2012; s. 41) jako žádoucí stav, kterého chce organizace dosáhnout. Klasifikuje je na dvě hlavní skupiny, na obecné a specifické, tvorba cíle subjektu je součástí kategorie plánování. Dle Rektoříka (2010; s. 37) vycházejí z celého poslání organizace a lze je přiblížit stavu, kterého má být dosaženo v konkrétním období. Rozděluje je dle primárních eventuálně sekundárních funkcí. Od poslání se odvíjejí dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle, kterých je dosaženo za pomoci strategií.

1.4. Typy neziskových organizací

Rozmanitost odvětví, do kterých mohou NO vstupovat je mnoho, přičemž každé z odvětví má své specifické využití. Pro zařazení organizací v souvislosti s posláním a cíli, je vhodné vymezit je na základě několika různých kritérií. Rektořík (2010; s. 40) roztřídil jednotlivé subjekty například podle kritéria zakladatele, globálního charakteru poslání nebo způsobu financování. Ze strany zakladatele lze odlišovat subjekty zřízené veřejnou správou nebo samosprávou (veřejnoprávní organizace), soukromou FO a PO (soukromoprávní organizace), organizace vzniklé z povinnosti vyplývající ze zákona (veřejnoprávní instituce).

Pokud jsou organizace prospěšné, pak se podle Dobrozemského a Stejskala (2015; s. 23) podílejí na veřejném dobru a usilují o dobro lidí, skupin nebo celé společnosti. Poskytují tedy služby či statky těm jedincům, kteří dané služby potřebují. Prospěšnost ale není snadné vymezit, neboť není měřitelná a zařadit organizaci do příslušné kategorie lze provést pouze po důkladné analýze rozsahu jednotlivých činností. Existují tedy subjekty veřejně či vzájemně prospěšné. Význam veřejně prospěšné organizace definuje NOZ (2014; §146) takto: „*veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní*

činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu“. Na druhé straně stojí subjekty vzájemně prospěšné, jenž zákon nevymezuje. Frič (2001; s. 12-13) uvádí, že za účelem podpory skupin osob, která je oboustranná a je jejich hlavním cílem, vznikají právě vzájemně prospěšné organizace. Jejich záměrem je sloužit zájmům svých členů, ale mohou se mimo to věnovat i veřejně prospěšným aktivitám, které nepatří mezi jejich hlavní cíle. Skovajsa a kol. (2010; s. 41) dodává, že čistě vzájemně prospěšné subjekty poskytují zvýhodněné služby svým členům, mohou nabízet finanční či jinou podporu, hájí jejich zájmy. Jedná se například o sportovní kluby, zájmové spolky, odbory či družstva.

Na základě kritéria financování rozlišuje Rektořík (2010; s. 41) organizace podle původu finančních prostředků. Jsou organizace financované zcela z veřejných rozpočtů. Pokud mají legislativní nárok na příspěvek, jde o subjekty financované z části z veřejných rozpočtů. Existují také organizace, které přijímají dary, sponzoring a ty získávají prostředky z různých zdrojů. Jedná se rovněž o financování z vlastních činností. V posledním případě se jedná o subjekty financované z výsledků realizace svého poslání. Špalek a kolektiv (2017; s. 37-45) shledává, že původ finančních prostředků závisí na odvětví, ve kterém se daná organizace pohybuje. To znamená, že pokud subjekt působí například v oblasti zdraví a sociálních služeb, z hlediska původu finančních prostředků zde dominují veřejné zdroje. Stejně tak odvětví životního prostředí je velmi závislé na veřejných příjmech. Do druhé skupiny řadí Špalek a kol. organizace, kde je význam veřejných zdrojů nejmenší a jedná se zejména o oblast kultury, sportu nebo volnočasových aktivit. Je možné konstatovat, že v odvětví zdraví a sociálních služeb jsou poskytovány veřejné služby, to se odráží v původu příjmů. Na druhou stranu obor kultury, sportu věnuje spíše pozornost uspokojování zájmů v rámci volnočasových aktivit, proto není význam veřejných zdrojů v tomto oboru tak značný.

1.5. Druhy neziskových organizací v České republice

Z hlediska způsobu vzniku a řízení jsou odlišovány jednotlivé druhy organizací, které se objevují v České republice (dále jen ČR). Řada autorů klasifikuje organizace na státní (vládní) a nestátní (nevládní). Stejskal (2012; s. 50) definuje státní NO jako ty, které byly založené za účelem vykonávání státní správy, poskytování veřejných služeb a jsou řízeny podle právní úpravy. Dá se říci, že jejich výkon činností se pohybuje v mezích zákona, což může negativním způsobem ovlivnit jejich aktivitu. Naopak samospráva a volnost,

kteřou umožňují zákony dané země, je charakteristickým znakem pro nestátní neziskové organizace (dále jen NNO). Nesporná výhoda tohoto sektoru je v rámci „svobodné“ působnosti, kterou neurčují zákony.

1.5.1. Státní neziskové organizace

Z názvu vyplývá, že se jedná o subjekty, které vznikly z rozhodnutí státu nebo kraje, obce, příspěvkové organizace či jejich organizační složky. Jde o organizační složky a příspěvkové organizace, jak uvádí Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 20), které obstarávají výkon státní správy případně zajišťují další veřejné služby. Jsou zřizeny ke splnění veřejně prospěšných cílů případně zabezpečení veřejných statků. Typickou oblastí jsou zdravotní a sociální služby nebo školství.

Příspěvkovými organizacemi jsou myšleny PO založené ze strany státu nebo územních samosprávních celků. Jsou spravované několika zákony, podstatným je zákon o rozpočtových pravidlech, také zákon o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Peková, Pilný a Jetmar (2012; s. 46) vysvětlují, že by územní samosprávné celky i orgány státní správy měly zřizovat tyto organizace primárně k zajištění neziskových činností a smíšených veřejných statků, které jsou poskytovány za poplatek. Stejskal (2012; s. 50) doplňuje, že v případě obcí, jsou zřizeny především k účelu efektivního, hospodářského využití majetku obce. Působí zejména v oblasti vědy a výzkumu, údržby komunikací, školství, zdravotnictví, kultury, sociální péče, obrany a bezpečnosti a podobně. Jsou zakládány buď v celostátní působnosti nebo na municipální úrovni.

Organizační složky charakterizují Peková, Pilný a Jetmar (2012; s. 43) jako subjekty, které vznikají z rozhodnutí státu nebo příslušné územní samosprávy, v některých případech mohou být stanoveny zákonem. Jednotlivé organizační složky ať státní, nebo územního samosprávného celku jsou ve vztahu k činnostem velmi různorodé. Slouží k zajištění takových služeb, které jsou označovány za čisté veřejné statky. Stejskal (2012; s. 52) sděluje, že organizační složky státu (dále je OSS) zahrnují velký okruh státních institucí, mezi které můžeme zařadit například ministerstva, Ústavní soud a soudy, státní zastupitelství, Kancelář prezidenta republiky a mnoho dalších. Obdobně jako příspěvkové organizace jsou i OSS upravovány zákonem o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích a zákonem o rozpočtových pravidlech. OSS může vzniknout mimo zákon, také rozhodnutím ministerstva.

1.5.2. Nestátní neziskové organizace

Poměrně početnější skupinou NO, jak Stejskal (2012; s. 53) dokládá, jsou organizace na jejichž založení se nepodílel stát, ale které vznikly dobrovolnou iniciativou občanů a naplňují podmínku sdružovat se. Můžeme se setkat i s NNO, které byly vytvořeny zákonem a jedná se tak například o veřejné vysoké školy řízené vlastní samosprávou. Jak doplňují Peková, Pilný a Jetmar (2012; s. 48), ve většině vyspělých zemí jsou tyto organizace financovány z dotací nebo daňových úlev, kterými podporuje stát jejich působnost. Na nižší úrovni je možné se setkat i s finanční podporou od územních samospráv. Jsou zakládány soukromými subjekty, mezi které lze zařadit FO a PO, církve, nadace a podobně. Do jejich působnosti patří zabezpečení veřejných služeb, ze kterých neprofitují zisk, a to pro vlastní členy případně obyvatelstvo.

Klasifikací nestátních neziskových organizací se zabývá Rada vlády, která tedy rozlišuje:

- Spolky a pobočné spolky (podle NOZ § 214-302) dříve občanská sdružení a jejich organizační jednotky
- Nadace a nadační fondy (podle NOZ § 306-401)
- Účelová zařízení církví, zřizované církvemi a náboženskými společnostmi (podle zákona o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností č. 3/2002 Sb.) dříve Církevní právnické osoby
- Obecně prospěšné společnosti neboli OPS podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech (nyní již zrušeného, ale existující OPS podle něj stále fungují)
- Ústavy (podle NOZ § 402-418)
- Školské právnické osoby, registrované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a zahrnující ve významné převaze také církevní školy

Spolky jsou svazky FO nebo PO a od jejich názvu lze odvodit, že vytvářejí společenství a tím naplňují právo sdružovací. Hlavní činnosti spolku, mohou být pouze ty, které chrání a uspokojují zájmy, k jejichž naplnění byl spolek založen. Podle Dobrozemského a Stejskala (2015; s. 109) slouží spolky k naplňování společného zájmu svých členů a jsou poměrně typické mezi neziskovými organizacemi. Jsou samosprávné, dobrovolné a z hlediska účelu nejsou vyhrazené některou z činností. Pokud se spolek pojí s dceřinou organizací, pak se jedná právě o pobočný spolek. Jak uvádí NOZ (2014; §228-§230) pobočný spolek nabývá práv a povinností v rozsahu hlavního spolku, je součástí jeho

organizační struktury, ale má omezenou právní osobnost. Je zakládán jako organizační jednotka hlavního spolku, jenž mu ukládá okruh činností na určitém území nebo v konkrétní oblasti, které má vykonávat.

Fundace definuje NOZ (2014; §303-§401) jako nadřazený výraz pro nadace a nadační fondy. Jedná se o PO, které tvoří majetek vyčleněný ke konkrétnímu účelu a její činnosti se poté vážou k účelu, za jakým byla zřízena. Může být založena, jak za účelem veřejně prospěšným, pokud naplňuje obecné blaho, tak i dobročinným, podporuje-li určitý okruh osob. Je možné, aby podnikala, ale pouze v rámci vedlejší činnosti a získané prostředky musí být použity k podpoře jejího účelu vzniku. Fundace jsou založeny k účelu užitečnému hospodářsky nebo společensky. Druhou formou fundace je nadační fond, který je v zákoně vymezen stručněji a oproti nadaci není zakládán k trvalé službě. Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 199) doplňují, že mezi fundace se řadí například Státní fond životního prostředí, Státní fond dopravní infrastruktury a mnoho dalších.

V případě ústavu se jedná o PO, která není spojena a zakládána členstvím. Prostřednictvím využívání své osobní a majetkové složky provozuje činnosti, které jsou užitečné společensky nebo hospodářsky, stejně jako kupříkladu nadace. Vykonává činnosti, jejíž výsledky jsou za předem určených podmínek dostupné každému rovnocenně, jak uvádí NOZ (2014; §402-§418). Je důležité vymezit konkrétní cílovou skupinu, která bude přijímat tyto služby, jako například služby pro osoby s fyzickým postižením určitého druhu, doplňuje Vít (2015; s. 81). Jeho hlavní činnosti nesmí ovlivnit ty vedlejší, nesmí ovlivnit jakost, rozsah či dostupnost služeb. Zisk, stejně jako u ostatních subjektů nestátního neziskového sektoru smí být použit pouze pro podporu činností, ke kterým byl ústav založen nebo na úhradu nákladů vlastní správy. Je založen na principu hierarchie a řízena je konkrétní osobou. Vít (2015; s. 80) dodává, že ústav může podnikat, na rozdíl od ostatních NO, to i v rámci své hlavní činnosti, ale pouze pokud tak jedná v souladu s účelem, k jakému byl zřízen. Ústavy vznikají kupříkladu v oblastech školství, zdravotnictví, ale také muzeí, galerií a podobně.

Do nestátního neziskového sektoru též řadíme obecně prospěšné společnosti, jež jsou právníckými osobami a jejich hlavním posláním je poskytovat obecně prospěšné služby. Tyto vzniklé společnosti upravoval zákon o obecně prospěšných společnostech, který byl však zrušen dnem, kdy nabyl účinnosti NOZ tedy k 1. 1. 2014. NOZ však společnosti nezrušil, v právním řádu zůstaly zachovány a řídí se zrušeným zákonem o obecně

prospěšných společnostech, nemohou však vznikat nové. OPS mají možnost změnit svou právní formu, na nadace, nadační fondy či ústavy. Vít (2015; s. 94) považuje právní formu OPS za „vyzkoušenou“ či dobře „etablovanou“ a dle jeho názoru nemá většina těchto společností důvod svou právní formu měnit.

Ostatní druhy NNO shrnul Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 228-238). Patří sem zejména církve, náboženské společnosti a církevní právnické osoby. Jedná se o dobrovolné společenství osob, charakteristická je vlastní struktura, vnitřní předpisy, náboženské obřady a projevy víry. Vznikají v souvislosti se shromažďováním a vyznáním jisté náboženské víry. Dále jsou zakládány politické strany a politická hnutí, které vykonávají činnosti v oblasti politiky. Do společenství vlastníků jednotek vstupují členové společně s vlastnictvím části jednotky a jako jedno z mála nevzniká na základě dobrovolného sdružovacího práva. Je možné do tohoto sektoru zařadit i veřejné vysoké školy. Profesní komory jsou subjekty naplňující právo sdružování a příkladem může být Česká lékařská komora. Honební společenstva jsou zakládána dle zákona o myslivosti. Zájmová sdružení právnických osob existují v souvislosti s předešlým občanským zákoníkem a v současné době není možné podle NOZ takové právnické osoby zakládat, přesto ale stále existují. Obchodní korporace jsou dalším subjektem, který NOZ neupravuje, ale pokud nejsou založené za účelem podnikání, jedná se o neziskový sektor.

1.6. Charakteristické znaky nestátních neziskových organizací

K vystižení detailnější charakteristiky NNO napomůže definice sociologů L. M. Salamona a H. K. Anheier nazvaná strukturálně-operacionální definice, která nabízí konkrétní vymezení znaků soukromých neziskových organizací. Jedná se o mezinárodní definici, dle Bachmanna (2011; s. 24), která se v ČR používá nejčastěji, jelikož vyjadřuje nej přesnější vymezení a mezinárodní srovnání bez ohledu na pravidla v určitých zemích. Porovnávání v mezinárodním měřítku, je důležité právě z toho důvodu, poněvadž soukromé neziskové organizace se vyskytují v různých zemích světa. Skovajsa a kol. (2011; s. 37-40) konstatují, že se tato definice zaměřuje na skutečné uspořádání a fungování každého subjektu, nevychází z právního či statistického vymezení, jenž právě nezahrnují realitu. Nenahlíží na nestátní neziskový sektor jako na subjekt závislý na státu, ale jako na subjekt samosprávný, který není řízený státem a neslouží k řešení veřejných

problémů. Na základě této definice byly vytvořeny znaky NNO, které jsou platné v mezinárodním měřítku a jsou jimi:

- **Organizovanost** či institucionalizace. Subjekt se vyznačuje stálou a formalizovanou strukturou nebo je zřízený jako právnická osoba.
- **Soukromý charakter** a nezávislost na státu. NNO vystupuje jako subjekt, o kterém nerozhoduje stát a není jím zřizován. Ale přesto se může veřejný sektor podílet na získání finančních prostředků nebo lidského kapitálu k realizování činností a aktivit organizace.
- **Nerozdělování zisku.** Mezi členy a rozhodující osoby není zisk rozdělován, to ale neznamená, jak již bylo uvedeno, že nestátní neziskové organizace nemohou nabývat zisku. Musí dodržet pravidla a se ziskem nakládat tak, aby naplňoval poslání organizace.
- **Samosprávnost** neboli nezasahování jinými subjekty. Vnitřní struktura subjektu není řízena jinou organizací, ale je schopen se spravovat sám.
- **Dobrovolnost** členů, kteří o organizaci pečují. Vykonávání činnosti za spoluúčasti dobrovolníků, podpora formou dobrovolných darů, nepovinná povaha členství nebo spolupráce s organizací.

1.7. Členění nestátních neziskových organizací podle funkce

Existují čtyři funkce, podle kterých vykonávají NO svou činnost. Je možné, aby jedna NO vykonávala více než jednu funkci, například jako vedlejší dopad její hlavní funkce. Mají tedy dominantní funkci, zpravidla tu, ke které se hlásí ve svých stanovách, ale současně vykonávají i některé z ostatních funkcí. V rámci jednotlivých funkcí vykonávají subjekty různé činnosti (Obrázek 3). Členíme podle Fakta o NNO (2015) tedy na tyto funkce:

- **Servisní NNO** se v hlavním případě věnují poskytování služeb, jsou spjaté s ekonomikou ve směru produkování služeb, které mohou být peněžně oceněny a zaplaceny příjemcem či jiným soukromým nebo veřejným subjektem. Zabývají se poskytováním služeb, a to buď k hmotným statkům nebo nehmotným, které řeší veřejné problémy nebo nedostatky společnosti. Prostřednictvím této funkce se organizace věnují oblasti zdravotnictví či sociálních služeb nebo oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci.
- **Advokační funkce** bojuje za prosazování zájmů a ochranu práv, začleňuje společnost a pomáhá, aby se občané aktivně účastnili veřejné politiky a bylo jim

umožněno zasloužit se o její změnu. Z těchto činností pak mohou těžit jak členové organizace, která se těmito aktivitami zabývá, ale také může z tohoto užitku čerpat širší veřejnost. Jejich významná role spočívá v prosazování rovnosti a nediskriminace v ochraně zájmů menšin a zájmu veřejného, jako je ochrana zdraví, životního prostředí, také práv spotřebitelů. V rámci této funkce, se potom mohou stát jak členskými organizacemi (spolky), ale také nečlenskými (obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy).

- **Filantropické NNO** přispívají jak prospěšným aktivitám z hlediska finanční stránky, tak hmotně prospěšným aktivitám. Typicky lze mluvit o nadacích a nadačních fondech.
- **Zájmové NNO** jsou nejvíce početnou skupinou NNO v neziskovém sektoru ČR. Tento typ je postaven výhradně na principu členství. Orientují se na zájmy společnosti a organizují tyto činnosti buď výhradně pro své členy, nebo se zabývají činnostmi pro širší veřejnost. V případě širší veřejnosti se jejich aktivity blíží službám poskytovaným veřejnosti. Charakteristickými pro tuto skupinu jsou NNO z oblasti sportu a kultury nebo tradiční venkovské zájmové spolky, jako jsou například včelařské svazy, Sokol, dobrovolní hasiči a podobně.

NO vykonávají celou řadu rozmanitých činností, pro přehlednější utřídění organizací, je vhodné subjekty rozdělit podle činností které vykonávají. Tyto činnosti byly roztrženy podle těchto čtyř základních funkcí, které lze vyčíst z tabulky (Tabulka 1).

Tabulka 1 Typologie NNO v ČR podle funkcí

Funkce	Hlavní činnost	Vnitřní struktura
Servisní	Sociální, zdravotní péče Vzdělávání a výzkum Humanitární pomoc a charita Kultura Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc	Převážně nečlenské
Advokační	Ochrana životního prostředí Ochrana lidských práv Prosazování rovnosti a nediskriminace Ochrana práv menšin Ochrana zvířat Ochrana práv spotřebitelů Boj proti korupci apod. Kulturní aktivity	Členské i nečlenské
Zájmové	Sport Volný čas Včelaři, myslivci, zahrádkáři Komunitní spolky Další	Členské
Filantropické	Poskytující granty a dary	Převážně nečlenské

Zdroj: Fakta o NNO (2015)

2. Činnosti nestátních neziskových organizací

Existuje nespočet organizací a každá z těchto organizací vykonává činnosti, k nimž byla zřízena. Stejně tak existuje mnoho různých činností, jaké vykonávají a jsou s organizacemi nedílně spojeny. Tvoří jejich nedílnou část, jelikož mají výrazný podíl na cíli nebo účelu, kterých právě výkonem činnosti organizace dosahují. Tyto činnosti definuje zákon o účetnictví a prováděcí vyhláška č. 504/2002 Sb. a třídí je na hlavní a hospodářské.

Organizace mohou vznikat v prospěchu veřejném či soukromém a jejich charakter se posuzuje právě podle hlavní činnosti PO, jak uvádí NOZ (2014; §144). Účel představuje motiv vzniku organizace, tudíž je její podstatnou součástí. Je tedy nutné, aby organizace svůj účel měla i z důvodu toho, že je to vyžadované zákonem. Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 56-58) vysvětlují, že účel vyjadřuje, jakým směrem organizace směřuje, představuje jakýsi soubor činností, které organizace vykonává a zabývá se jimi. Představuje také jakýsi společný zájem členů nebo zakladatelů a důležitý je také v souvislosti s postavením navenek.

2.1. Předmět činnosti

Velmi důležitou oblastí pro právnickou osobu je druh činnosti, kterou provozuje. Aktivitu, které organizace vykonává jsou s ní nedílně spojeny a přispívají k naplnění účelu (poslání), kvůli kterému byla organizace vytvořena, jak předestírají Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 68-77). Předmět činnosti tedy představuje metody, jakými bude dosahováno účelu PO a ta bude sama rozhodovat o postupu, jakým dosáhne požadovaného cíle v rámci účelu organizace. NO mají více možností, jak pomocí činností naplnit účel organizace a jedná se o přímé dosahování prostřednictvím hlavních činností nebo nepřímou cestou formou vedlejších činností. Doplňují také, že není důležité, aby organizace vykonávala pouze ty aktivity, které jsou přesně vymezeny jejím předmětem činnosti. Dle NOZ (§120-§121) musí mít PO vytyčený předmět činnosti, v jehož okruhu budou působit. Subjekty jsou totiž zaznamenávány do veřejných rejstříků a jednou z několika náležitostí je právě předmět činnosti organizace.

Vít (2015; s. 22-23) popisuje, že české právo odlišuje PO podle činností mezi hlavní a vedlejší (případně doplňkové nebo hospodářské). Udává, že správné rozdělení činností, na hlavní a vedlejší je pro NO velmi důležité, přesto právní řád tyto pojmy uceleně nedefinuje.

Činnosti, které organizace v neziskovém sektoru uskutečňují se dělí na:

- **hlavní činnost**, v rámci které nesmí mít žádná z NO za cíl dosažení výdělku, ale jenž představuje společný zájem sloužící členům nebo jiným osobám a slouží k dosahování účelu ustavené NO,
- **vedlejší činnost** spočívá v podpoře hlavní činnosti a hospodárném využití majetku NO, rozlišuje se na:
 - o podnikání
 - o jiná výdělečná činnost.

2.2. Hlavní činnosti

Jako hlavní činnost organizace lze pokládat aktivity, které odpovídají zájmům, pro které byla založena, jak uvádí Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 70-77). Při založení subjektu si jeho zřizovatelé stanovují náplň činností, na základě těch, které má organizace za cíl vykonávat. Lze klasifikovat dva druhy činností, které má možnost si subjekt zvolit. Buď bude vykonávat aktivity pouze pro své členy nebo pro třetí osoby, případně se bude zabývat oběma zároveň. Dalo by se říci, že se jedná o třídění prospěšností, na veřejné a vzájemné, které již byly uvedeny. Dobrozemský a Stejskal, také shledávají, že je vhodnější vymezit jak předmět, tak hlavní činnosti stručně. Limity těchto aktivit, které mohou NO vykonávat jsou zakotveny v § 145 NOZ.

Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 70-77) pojednávají o tom, že zisková aktivita provozovaná NO nemusí být pouze součástí vedlejší činnosti, ale může se jednat i o činnost hlavní. V rozsahu hlavní činnosti je možné vykonávat také výdělečné aktivity, ale pouze nejedná-li se o podnikání nebo jinou výdělečnou činnost, které lze vykonávat jen jako činnosti vedlejší. Tuto skutečnost aplikovali na právní formě spolku, v případě že jde o příležitostné výdělečné aktivity, jsou součástí hlavních činností. Není tedy možné shledávat všechny ziskové aktivity vedlejší hospodářskou činností, ale pokud činnost není pravidelná, může být zařazena do hlavní činnosti organizace. Například u spolku, který se zabývá dobrovolnou hasičskou činností, může být hlavní činností hasičský ples, ze kterého existuje jistý výnos. Podmínky pro hlavní činnost, která přináší výnos definuje KANCL (Komise pro aplikaci nové civilní legislativy) takto:

- výkonem výdělečné činnosti je dosahováno účelu, ke kterému je organizace založena

- rozsah výdělečné činnosti není srovnatelný s podnikáním, to znamená že se nejedná o soustavnou aktivitu, prováděnou s cílem dosáhnout zisku.

Podle Víta (2015; s. 22-23) musí činnosti splňovat určité podmínky, aby se dalo hovořit o hlavních činnostech. Jedná se především o spojitost s posláním subjektu a důležité je naplňovat toto poslání, současně musí také převyšovat vedlejší činnosti v oblasti využití materiálních nebo lidských zdrojů. Základní definice hlavní činnosti je zakotvena v § 5a/1 Vyhlášky č. 504/2002 Sb. takto: „*hlavní činností se pro účely této vyhlášky rozumí veškerá činnost, pro kterou byla účetní jednotka založena nebo zřízena zvláštním právním předpisem, zřizovací listinou nebo jiným dokumentem.*“

Špalek a kolektiv (2017; s. 84-94) rozdělili činnosti podle účelu, k jakému byly NO zřízeny a rozhodli se pro třídění dle systému netržních aktivit COPNI (Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions Serving Households). V překladu toto členění znamená Klasifikaci služeb neziskových institucí sloužících domácnostem podle účelu. Pro ČR existuje klasifikace CZ-COPNI, která je vypracována na základě mezinárodního členění COPNI a je tak národní verzí pro ČR. Český statistický úřad (2014) vysvětluje, že COPNI je určena zejména pro statistické zjišťování a porovnání mezinárodních statistických dat. Jedná se o řazení služeb, respektive výdajů NO, sloužících domácnostem, dle účelu. Rozdělení podle CZ-COPNI může posloužit právě mezinárodnímu srovnání hlavních činností neziskových institucí, které slouží domácnostem v ČR.

Z tabulky (Tabulka 2) lze vyčíst odvětví NNO, kde jsou organizace klasifikované dle kategorie jejich hlavních činností. Jedná se o aktivity, kterými se v ČR nejčastěji zabývají a realizují je subjekty z nestátního neziskového sektoru.

Tabulka 2 Kategorie hlavní činnosti dle klasifikace CZ-COPNI

Kategorie hlavní činnosti					
1.	Bydlení	4.	Vzdělání	7.	Politické strany, odborové a profesní organizace
2.	Zdraví	5.	Sociální péče	8.	Ochrana životního prostředí
3.	Kultura a rekreace	6.	Náboženství	9.	Služby jinde neuvedené

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (2014)

Na prvním místě v tabulce se nachází kategorie bydlení, která se týká nejčastěji nájemních vztahů nebo správy společného bydlení. V oblasti zdraví jsou poskytovány léčiva a zdravotní prostředky, zdravotní péče a jiné zdravotnické služby. NO poskytují v rámci rekreace a kultury hlavně sportovní služby, mezi rekreaci se řadí myslivost nebo rybářství. Do neziskového sektoru často vstupuje i oblast vzdělávání, a to různé stupně vzdělání. Nelze opomenout ani služby sociální péče nebo náboženství. Do neziskového sektoru jsou také zařazeny služby politických stran nebo služby odborových a profesních organizací. Neziskové subjekty, se angažují rovněž v ochraně životního prostředí jako je fauna, flóra nebo krajina. Mezi služby jinde neuvedené se řadí například požární ochrana a jiná pomoc v krizi, místní a regionální rozvoj, služby právní a jiné pomoci a další, jak uvádí Český statistický úřad (2014).

2.3. Vedlejší činnosti

Druhou základní skupinou jsou aktivity, které subjekty používají jako nepřímý prostředek k dosahování účelu organizace. Tyto činnosti jsou nazývány jako vedlejší, hospodářské, doplňkové nebo je lze také označovat jako podnikatelské. Na základě NOZ lze konstatovat, že i NO mohou podnikat a disponovat ziskem, v rámci vedlejší činnosti organizace a podporují-li činnost hlavní. Hospodářskou činnost definuje výstižněji než NOZ, spíše § 5a/2 Vyhlášky č. 504/2002 Sb. takto: „*Hospodářskou činností se pro účely této vyhlášky rozumí hospodářská činnost stanovená zvláštním právním předpisem nebo činnost stanovená ve zřizovací listině, statutu, zakládací listině nebo zapsané v příslušném rejstříku, zejména činnost doplňková, vedlejší, podnikatelská nebo jiná činnost.*“

Je samozřejmé, že i neziskové organizace potřebují fungovat také z hlediska finanční stránky a jejich chod vyžaduje finanční zabezpečení. Právě mezi vedlejší činnosti spadá mimo jiné působení organizace s výdělečným záměrem. Jak je známo, založit NO za účelem výdělečným nelze a bylo by to v rozporu se základními zásadami NO, jak vysvětlují Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 70-82). To ale nemá co do souvislosti s výdělečnou aktivitou NO, která může být vykonávána jak v rámci hlavní, tak i vedlejší činnosti organizace. Zákon zakazuje výnos ze ziskové činnosti rozdělovat mezi členy nebo zakladatele této právnické osoby. Výkon vedlejší činnosti představuje zdroj finančních prostředků k uskutečnění hlavní činnosti nebo naplnění účelu, pro který byla organizace založena. Ta představuje zejména zdroj finančních prostředků pro organizaci a jelikož na financování NO se podílí také stát, slouží tedy hospodářská činnost subjektu ke snížení závislosti na financích

přijímaných z veřejného sektoru. Pokud by totiž stát nějak zásadně přispíval do chodu NO, mohl by tak ovlivnit aktivity organizací, což by nebylo správné v oblasti prospěchu ani jedné strany.

Pelikánová (2018; s. 190-200) doplňuje, že v rámci NO je možné vykonávat i jiné činnosti, pouze však, pokud nebude nijak omezena kvalita, rozsah nebo dostupnost obecně prospěšných služeb a také pokud nedojde k využití více prostředků NO, než je zapotřebí k činnosti vedlejší. V rámci těchto aktivit se jedná například o pronájmy různých ploch, pozemků, budov či speciálního vybavení.

Špalek a kolektiv (2015; s. 84-96) roztřídili vedlejší činnosti podle toho, jak jsou nejčastěji realizovány NNO. Často jsou činnosti, které organizace provozují úzce spojeny s právní formou dané PO. V následující tabulce (Tabulka 3) jsou seřazeny NNO působící v České republice, podle okruhu aktivit nejčastěji vykonávaných v rámci vedlejší hospodářské činnosti.

Tabulka 3 Kategorie vedlejší činnosti dle vlastní klasifikace

Kategorie hospodářské činnosti					
1.	Tržby za zboží	5.	Ubytovací, stravovací a úklidové služby	9.	Vzdělání a poradenství
2.	Tržby z výrobků a služeb	6.	Výnosy z majetku	10.	Zdraví a sociální péče
3.	Pronájem	7.	Přijaté příspěvky, dary	11.	Příjmy jinde neuvedené
4.	Sponzoring a reklama	8.	Rekreace a kultura		

Zdroj: Vlastní zpracování podle Na penězích záleží: České neziskové organizace v 21. století

2.3.1. Podnikání a jiná výdělečná činnost

Podnikání představuje jednu z forem vedlejší hospodářské činnosti, jež organizace uskutečňuje spolu s hlavní činností k naplnění poslání, ke kterému vznikla. Pelikánová (2018; s. 100-120) vysvětluje, že podnikání a jiná výdělečná činnost jsou formami vedlejší hospodářské činnosti, samozřejmě ani jedna z těchto aktivit nemůže být hlavním účelem k založení NO. Jedná se tedy o tak zvaný doplňkový zdroj příjmu, který je určený k podpoře hlavní činnosti nebo k hospodárnému využití majetku. Například pokud právnické osobě v rámci správy vlastního majetku vzniká výnos, nejedná se o podnikání ve smyslu zákona o živnostenském podnikání. Je možné, aby NO v rámci hlavní činnosti vykonávala

příležitostnou výdělečnou činnost, která není vedlejší hospodářskou činností. Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 82-92) uvádí, že v případě pronájmu vlastního majetku s jistým výnosem bez poskytovaných služeb k pronájmu, se jedná o hospodárné využití majetku organizace a řadí se tak mezi jinou výdělečnou činnost NO. Doplňují také, že do oblasti jiné výdělečné činnosti NO patří sponzoring, což je poskytnutí propagační reklamní služby sponzorovi.

2.4. Činnosti nestátních neziskových organizací podle právní formy

Je zřejmé, že každá právní forma neziskových organizací vykonává odlišné činnosti. V některých případech se od sebe zásadně neliší, v některých aktivitách jsou u jednotlivých organizací rozdíly větší. Prouzová (2015; s.15-16) vysvětluje, že nestátní neziskové subjekty mohou dosahovat zisku a vykonávat výdělečné činnosti, ale tento zisk nemůže být následně rozdělen ve prospěch svých členů, zřizovatelů nebo zaměstnanců. Následně budou vypsány organizace působící v nestátním neziskovém sektoru a činnosti, které každá organizace dle právní formy vykonává.

Je dané podle NOZ (§217-§302), že **spolky** mohou vykonávat činnosti chránící zájmy, k jakým organizace vznikla. Spolky představují svazky minimálně 3 členů, kteří vedou organizaci společným zájmem a podnikání ani jiná výdělečná činnost nemůže být hlavní činností. Podnikání a tyto činnosti, vykonává spolek v rámci vedlejší hospodářské činnosti, ale pouze pokud přispívají k výkonu činnosti hlavní nebo se podílí na racionálním využití spolkového majetku. V rámci hlavní činnosti může spolek uskutečňovat příležitostné aktivity přinášející jistý výnos. Z názvu spolků lze odvodit spolčování členů za účelem vykonávání činností k dosažení stanoveného záměru. Pokud z aktivit, které spolek vykonává, profituje zisk, pak mohou být tyto finanční prostředky použity pouze pro provoz organizace nebo její správu.

Ústavy upravuje NOZ (§402-§435) jako PO fungující s účelem společensky nebo hospodářsky užitečným, s využitím své osobní a majetkové složky. Aktivity, které ústav provozuje by měly být dostupné každému rovnocenně, při předem stanovených podmínkách. Zákon udává ústavům hranice, pro provozování vedlejší činnosti. Pokud vykonává vedlejší aktivity, pak nesmí nijak ohrozit služby, poskytované v rámci činnosti hlavní. Stejně jako spolek, tak i ústav může použít zisk pouze k podpoře cíle k jakému byl založen nebo k úhradě nákladů na svůj provoz.

V případě **fundací** souvisí jejich činnost s účelem, k jakému byla nadace zřízena, jak uvádí NOZ (§303-§401). Mezi fundace patří nadace a nadační fondy a účel, k jakému je

zřízena může být veřejně prospěšný nebo dobročinný. Fundace je tvořena majetkem, který slouží hlavnímu účelu subjektu. Mohou uskutečňovat výdělečnou činnost, ale pouze v rozsahu činnosti vedlejší. Přidružený či svěřenecký fond smí vzniknout jen v mezích vedlejší hospodářské činnosti. A zákon výslovně zakazuje vznik nadací v souvislosti s podporou politické strany či hnutí.

Dříve vzniklé **obecně prospěšné společnosti** byly zakládány, aby poskytovaly obecně prospěšné služby veřejnosti, za předem daných a pro všechny stejných podmínek. Jak uvádí Dobrozemský a Stejskal (2015; s. 189-192) jako hlavní činnost lze být výlučně jen poskytování obecně prospěšných služeb. Doplňkovou činnost mohou společnosti vykonávat, aniž by jakkoli ohrožovala výkon činnosti hlavní. A případné výnosy z uskutečňovaných aktivit mohou být použité pouze k výkonu obecně prospěšných služeb, pro které byla zřízena organizace.

Církev se zaměřují na činnosti spojené zejména s náboženstvím a projevem víry. Vznikají zejména za účelem vyznání náboženské víry, a to jak veřejné, tak soukromé. Svě činnosti vykonávají prostřednictvím shromažďování, bohoslužeb, vyučování a duchovních služeb. V rozsahu doplňkové činnosti mohou uskutečňovat podnikání a jinou výdělečnou činnost v oblasti obecně prospěšných aktivit charitativních, sociálních nebo zdravotnických, podle zákona o církvích a obecně prospěšných společnostech (2002; §3-§15).

Co se týká ostatních právnických osob působících v neziskovém sektoru, jejich činnost se úzce odvíjí od právní formy této organizace. Je zřejmé, že v neziskovém sektoru se vyskytují pouze organizace vykonávající především neziskovou činnost. Může se jednat například o politické strany a politická hnutí jejichž činnosti se pohybují v politickém okruhu, podle Dobrozemského a Stejskala (2015; s. 109-238). Také se jedná o společenství vlastníků jednotek, kteří jednají v zájmu společných částí domu a spravují je. Školské právnické osoby směřují svou činnost ke vzdělávání, velký podíl zaujímají také církevní školy. V případě, že se jedná o honební společenstva, jejich činnost směřuje k myslivosti a souvisí s vlastnictvím pozemků sloužících k honitbě. V neziskovém sektoru se objevují rovněž obchodní korporace, ale právě v případě že se jejich hlavní činnost netýká výdělečného účelu, stejně jako u ostatních PO.

2.5. Zakázané činnosti

Zákony definují rámec činností, jaké mohou neziskové organizace vykonávat, ale samozřejmě také určují okruh aktivit, které provozovat nemohou. Výhodu v NOZ spatřuje Novotný a kol. (2014; s. 150-160) ve věci definovaných zakázaných činností, jelikož v předešlém zákoníku nejsou zakázané činnosti nijak sjednoceny. Například není možné, aby vznikla PO jejíž záměrem bude vědomé porušování práva nebo pokud bude dosahovat cíle nezákonným způsobem. Novotný a kol. vysvětluje, že jde zejména o záležitosti PO, které mohou svým fungováním omezovat, popírat osobní případně politická práva, vzbuzovat nenávist, násilí, diskriminaci nebo ohrozit ústavnost. Není také možné, aby vznikla ozbrojená PO nebo osoba s ozbrojenými složkami, nepovoluje-li to zákon. Pouze v rámci zbraní využívaných ke sportovním nebo kulturním účelům, se jedná o výjimku.

3. Charakteristika České abilympijské asociace

Co se týče nezaměstnanosti v oblasti osob zdravotně postižených, je několikanásobně vyšší než u obyvatelstva zdravotně nepostiženého. Stát se v oblasti zaměstnávání zdravotně postižených osob neangažuje dostatečně, proto vznikají NNO, které svou působnost zaměřují na práci s těmito osobami. Jejich snahou je začlenit osoby do běžného života, trhu práce nebo společnosti. Tyto subjekty se snaží hledat a vytvářet pracovní místa, která přizpůsobují osobám se zdravotním postižením.

Pro tuto práci byla vybrána nestátní nezisková organizace sídlící v Pardubicích. Jedná se o Českou abilympijskou asociaci, z. s., která vznikla před více než dvaceti lety a nyní obsazuje přední pozici v neziskovém sektoru a veřejném životě Pardubic. Organizace funguje s účelem pomoci lidem se zdravotním nebo sociálním hendikepem, jejich zapojením do běžného života. Na svém počátku se organizace zaměřovala převážně na vozíčkáře, v průběhu let svou působnost rozšířila a v současnosti se věnuje životům osob s jakýmkoli zdravotním či sociálním postižením. Snaží se usnadňovat život vozíčkářům a jiným zdravotně postiženým jedincům Pardubic, zejména v oblasti zaměstnávání, vzdělávání a využití volného času. Obracují se na ni lidé s hendikepem, kterým pomáhá najít pracovní místa a také vytváří nová pracovní místa těmto osobám přizpůsobená. V současné době asociace zaměstnává více než 80 lidí a více jak 70 % osob je zdravotně omezených. Posláním spolku je tedy zejména pomoc hendikepovaným osobám a její poslání zní: „bouráme hranice mezi lidmi s hendikepem a zdravými lidmi.“ Většina činností probíhá v bezbariérovém domě v centru Pardubic, který se nazývá Centrum Kosatec a je sídlem celé organizace (dle výročních zpráv České abilympijské asociace).

3.1. Historie

Občanské sdružení Czech Abilympics Association vzniklo v roce 1997 s účelem a cílem podpory zaměstnanosti zdravotně postižených osob a jejich integrace do společnosti. Organizace vznikla jako občanské sdružení se svým sídlem v Praze. Byla založena jako PO s působností po celé ČR a jako sdružení dobrovolné, nezávislé, sdružující své členy na základě společného zájmu. Tato organizace vznikla v souladu s celosvětovým abilympijským hnutím a stala se členem Mezinárodní abilympijské federace, která celé toto hnutí řídí. Abilympijské hnutí bylo zřízeno v Japonsku v 70. letech, s cílem vznést do povědomí veřejnosti schopnosti zdravotně postižených osob a přispět k uplatnění těchto osob v běžném životě (dle výročních zpráv).

V roce 1981 se konala první mezinárodní soutěž pracovních znalostí a dovedností zdravotně postižených osob. A v roce 2000 se uskutečnila tato mezinárodní soutěž poprvé v ČR, a to v hlavním městě Praze. Soutěž byla pro Czech Abilympics Association zásadní a velkou událostí, protože byla jedním z hlavních pořadatelů této události a získala významnou podporu nejvyšších představitelů českého státu. Poté co úspěšně proběhla světová abilympiáda v Praze, chtěla svou působnost Czech Abilympics Association posunout o něco dál.

Na konci roku 2000 vznikla z této organizace Česká abilympijská asociace, a to spojením občanského sdružení Czech Abilympics Association a sdružení T-Atlas. Od 1.ledna 2002 tedy existovalo občanské sdružení, Česká abilympijská asociace, se svým sídlem v Pardubicích. Spojením dvou organizací bylo možné vykonávat větší spektrum aktivit a směřovat více pozornosti na problémy zdravotně postižené populace. Došlo také ke spojení aktivit obou sdružení jako například pořádaných národních abilympiád nebo publikace abilympijského zpravodaje, kterým se nově vzniklá organizace nadále věnuje. Česká abilympijská asociace uvádí, že pořádání abilympiád je velice důležité právě z toho důvodu, že jsou jedním ze zásadních cílů k dosažení větší míry zaměstnanosti zdravotně postiženého obyvatelstva. Slouží ke zlepšení pracovního uplatnění lidí se zdravotním postižením na trhu práce a také napomáhá začlenění těchto osob do společnosti.

Česká abilympijská asociace od svého počátku směřovala aktivity zdravotně postiženým lidem převážně na vozíčkáře, postupem let svou působnost rozšiřovala také na osoby s jiným zdravotním postižením. V roce 2002 uspořádala Česká abilympijská asociace svou první národní abilympiádu, tedy soutěžní přehlídku pracovních schopností a dovedností zdravotně postižených, od té doby tuto soutěž pořádá každý rok. V tomto roce se také zapojila do projektu podporovaného zaměstnávání, později pod názvem sociální rehabilitace, jež umožňuje zdravotně postiženým jedincům pomoc při hledání zaměstnání. Roku 2003 se při rekonstrukci pardubického hlavního nádraží podílela na bezbariérovém přístupu k jedné z klíčových železničních stanic. V rámci poradenského střediska bezbariérovosti se také podílela na posuzování bezbariérovosti jiných pardubických budov a staveb, poskytovala poradenství stavebním úřadům, projektantům.

Rok 2006 byl pro asociaci převratný, jelikož zařadila do svých činností novou aktivitu a velmi důležitou aktivitu, kterou se zabývala i v následujících letech. Jednalo se o osobní asistenci poskytovanou klientům se sníženou schopností soběstačnosti, především se jedná o osoby s těžkým tělesným postižením. Toho roku také zahájila poskytování služeb sociálního poradenství. V roce 2007 vzešel v platnost nový zákon o sociálních službách, tím byl projekt

podporovaného zaměstnávání zrušen a asociace se zaregistrovala ke službě sociální rehabilitace. Ta je zaměřena na podporu osobních kompetencí, schopností, dovedností osob zejména v oblasti zaměstnávání. Byl zahájen projekt „Bezbariérový kraj“ a zřízeny Poradenská centra pro bezbariérovost v Přelouči, Chrudimi, Vysokém Mýtě.

Česká abilympijská asociace se v roce 2010 zaměřila na lidi s epilepsií a v rámci Projektu Epilepsie – 13. komnata chtěla zamezit sociální izolaci těchto osob. Součástí tohoto projektu byla realizace aktivit zaměřených na pracovní uplatnění klientů s epilepsií. Jako nejvýznamnější událost roku 2011 pokládá asociace otevření Integračního centra sociálních aktivit v Pardubicích. Tato budova pozitivně přispěla k poskytovaným aktivitám, službám a také výrazně zlepšila jejich kvalitu, později dostala název Centrum Kosatec. V objektu totiž vznikly místnosti sloužící k rozvinutí pracovních dovedností jako například různé dílny, tréninkové kuchyně, restaurace, kavárny. Toho roku také zřídila organizace bezbariérovou dopravu, nakoupila automobil, který nyní slouží pro přepravu vozíčkářů. Řidiče automobilu získala díky dlouhodobé spolupráci s Úřadem práce v Pardubicích.

Česká abilympijská asociace se podílí rovněž na zajištění zdravých svačtin pro děti základních škol. Od roku 2013 začala výrazně rozvíjet svou působnost, zahájila nové projekty a otvírala obchody, kde prodávala své výrobky. Se svým projektem eSvačinky přišla asociace v roce 2013 díky spolupráci s Maurerovým Výběrem Grand Restaurant. Organizace otevřela v roce 2014 prodejnu regionálních potravin v Pardubicích s názvem Pardubanda. Velkým přínosem byly čtyři nová pracovní místa, která byla poskytnuta lidem se zdravotním postižením. Později byla vybudována v Integračním centru sociálních aktivit Kosatec pekárna, kde se podílejí na pečení osoby se zdravotním hendikepem, ale také kavárna, kde se o návštěvníky starají zaměstnanci zdravotně postižení. Pečivo se prodává například v prodejně Pardubanda nebo je využívána v rámci projektu eSvačinky. Od roku 2016 fungovala rovněž prodejna a pekárna U Pardubáka, obě prodejny ale později zanikly (dle výročních zpráv).

Poté co vzešel v platnost NOZ v roce 2014, některé druhy právnických osob se změnilo nebo zanikly. Tak tomu bylo i v případě České abilympijské asociace, která do roku 2014 působila jako občanské sdružení. Následně došlo k transformaci a asociace změnila svou právní formu na zapsaný spolek.

3.2. Činnosti České abilympijské asociace

Převážná část činností a služeb, které uskutečňuje organizace, je poskytována bezplatně, pro obyvatele Pardubic a okolí. Tyto aktivity jsou finančně podporovány od Magistrátu města

Pardubic, dále také Pardubického kraje a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Následně budou vymezeny hlavní a vedlejší činnosti České abilympijské asociace.

3.2.1. Hlavní činnosti asociace

Do hlavní činnosti České abilympijské asociace se řadí poskytování sociálních služeb. Poskytuje konkrétně dvě sociální služby, dle zákona 108/2006 o sociálních službách, kterými jsou sociální rehabilitace a osobní asistence. V souvislosti s těmito aktivitami je pro asociaci velmi příznivá spolupráce s Úřadem práce v Pardubicích, daří se tak lépe propojovat pracovní a sociální rehabilitaci. U sociální rehabilitace jde zejména o to, aby se klient naučil navázat a udržovat sociální kontakt a udržel si vhodné zaměstnání. A osobní asistence pomáhá uživatelům vést samostatný život a zvládat běžné každodenní činnosti a situace (dle veřejného závazku).

Sociální rehabilitace je poskytována lidem se sociálním nebo zdravotním hendikepem, specializuje se na podporu při hledání zaměstnání pro tyto osoby. Pomáhá hendikepovaným osvojit si různé pracovní dovednosti, a to prostřednictvím nácviků, aby získali praxi v jednotlivých činnostech, které jim v budoucnu pomohou lépe se zapojit ve skutečném zaměstnání. Prostřednictvím nácvikových míst si uživatelé mají možnost vyzkoušet stres a tlak při činnostech, které se přibližují podmínkám placeného trhu práce. Zaměřují se na různé oblasti jako je například práce v dílnách kutilských, výtvarných či keramických, šicích, truhlářských. Mají vybudovanou tréninkovou kuchyni, také možnost ovládat práci v kavárně, na recepci, v pekárně, samozřejmě je možné zapojit se i do úklidové práce nebo údržby. Vzhledem k tomu, že je snahou připravit uživatele na placené zaměstnání, je důležitá časová dochvilnost na pracovišti, respektování pravidel, komunikační dovednost, které nácvik zahrnuje. Většina těchto aktivit se uskutečňuje v Centru Kosatec, kde je možnost osvojit si veškeré tyto dovednosti a zároveň tak přispívat fungování a chodu organizace, podílet se na zvelebení.

Od roku 2002 se asociace zabývala podporovaným zaměstnáváním, což byla činnost, která předcházela právě sociální rehabilitaci a měla stejnou náplň. Touto činností se asociace zabývá od roku 2006 a od počátku roku 2010 je sociální rehabilitace financována z Evropských sociálních fondů (ESF). Aktuálně využívá sociální rehabilitace kolem devadesáti klientů.

Osobní asistence je sociální službou pro lidi se zdravotním postižením a seniory. Služba je poskytována v zázemí klienta prostřednictvím osobní asistence, pomáhá uživatelům zůstat v jejich přirozeném prostředí a naplnit jejich potřeby. Na zprostředkování služby se podílejí

zkušením osobní asistenti. Posláním asistence je pomoci vést plnohodnotný život všem, kteří mají jakýkoli hendikep, ať z důvodu vysokého věku nebo zdravotního postižení. Jde o pomoc u klienta doma nebo v místě zaměstnání, školy, při zvládání běžných úkonů v péči o sebe samého, při zajištění stravy, osobní hygieny, zajištění chodu domácnosti, výchově, vzdělávání a jiných činnostech. Důležitá je též pomoc při uplatnění práv, oprávněných zájmů a obstarání osobních záležitostí.

Postupem let, se počet uživatelů osobní asistence zvyšuje, tato služba je poskytována od roku 2006. Podporuje maximální možnou míru soběstačnosti uživatelů, zvyšuje klientům možnost zůstat v přirozeném prostředí a zachovat vlastní životní styl. Aktuálně služby využívá kolem padesáti uživatelů.

3.2.2. Vedlejší činnosti asociace

V oblasti vedlejších činností České abilympijské asociace, je vykonáváno velké množství aktivit, které přispívají chodu organizace a naplnění jejího účelu k jakému vznikla. Většina těchto aktivit probíhá v Centru Kosatec, jímž zřizovatelem je Česká abilympijská asociace.

3.2.2.1. Sociální podnikání

Česká abilympijská asociace v rámci vedlejší činnosti provozuje sociální podnikání. Všechny sociální firmy jsou součástí asociace a v současné době sociálně podniká v následujících aktivitách (dle výročních zpráv 2018).

Tréninková **kavárna Kosatec**, která je otevřená veřejnosti každý všední den a funguje stejně jako každá jiná kavárna, již od roku 2017. Zajímavostí však je, že jako obsluha zde pracují hendikepovaní pracovníci. Výrobky, které se zde prodávají, vznikají v pekárně U Pardubáka, kde jsou zaměstnávání také hendikepované osoby.

Integrační centrum Kosatec je sídlem také **pekárny U Pardubáka**, kterou asociace založila v roce 2016. Hendikepované osoby se zde podílejí na výrobě pečiva. Tento projekt je finančně podporovaný Pardubickým krajem a najde využití v projektu eSvačinky, pro který pekárna vyrábí značnou část pečiva.

Další činností, kterou provozuje asociace již několik let je projekt **eSvačinky**. Projekt si dává za cíl pozitivním směrem ovlivnit stravovací návyky dětí ve školách směrem zdravé, čerstvé a dobré stravy, již od roku 2013. Velmi příznivá pro rozvoj a kvalitu projektu je spolupráce s Maurerovým Výběrem Grand Restaurant, která pozitivně přispívá kvalitě, chuti a kombinaci potravin. Aktuálně odebírají eSvačinky na devíti školách v Pardubicích a okolí.

V prostorách Centra Kosatec je provozována **tréninková kuchyně**, kde každý všední den připravují hendikepované osoby jídla, která jsou následně rozvážena do různých firem, na úřady, mimo jiné taky na akce nebo rauty. Také je zde možný **pronájem prostor** i s možným občerstvením nebo nápoji připravovaných právě v tréninkové kuchyni. Plně vybavená **truhlářská dílna** v Centru Kosatec vyrábí do škol, kuchyní a dalších prostor, nábytek na míru, věnuje se také výrobě na zakázku.

3.2.2.2. Jiná výdělečná činnost

Organizace uskutečňuje také další aktivity, které nejsou součástí sociálního podnikání, ale profituje z nich jistý příjem finančních prostředků, jedná se o následující aktivity (dle výročních zpráv 2018).

Poradenské středisko bezbariérovosti zřídila asociace v roce 2003. Činnost těchto středisek je zaměřena na odstraňování bariér v běžném prostředí a je provozována na základě spolupráce se Stavebním úřadem a majiteli staveb. Původně fungovalo středisko bezbariérovosti také v Chrudimi a Přelouči. Od roku 2017 provozuje Česká abilympijská asociace dvě střediska, a to ve Vysokém Mýtě a v Pardubicích. K roku 2018 je evidovaných pět pracovníků. Poradenská střediska jsou realizována s finančními prostředky ze státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj, Pardubic a Pardubického kraje.

Zážitkové semináře začala asociace uskutečňovat v roce 2004 a za proběhlých šestnáct let prošlo seminářem více jak 17 000 lidí. Slouží širokému spektru lidí poznávat životy osob s nejrůznějšími typy postižení, veřejnost si prostřednictvím semináře může zkusit život těchto osob, na vlastní kůži. Vyjímá se svou jedinečností, a to ze strany vedení semináře, jelikož je veden lidmi s hendikepem, což může přinášet účastníkům větší prožitek. Seminář je pořádán v budově integračního Centra Kosatec a využít ho mohou jednotlivci, firmy nebo státní instituce a školy. Zážitkového semináře se již několikrát účastnila také Univerzita Pardubice a finanční podpora plyne od města Pardubic a Pardubického kraje.

Asociace také vydávala několik let **Abilympijský zpravodaj**, a to od roku 2000 až do roku 2018, kdy časopis přestali vydávat z důvodu nedostatku finančních prostředků. Jednalo se o celostátní tištěné periodikum, vydávané každé dva měsíce a informovalo o lidech s hendikepem a jejich možnostech, pracovních schopnostech.

Prodejnu **U Pardubáka** zřídila asociace v roce 2016, sloužila k prodeji výrobků z pekárny a jiných regionálních potravin. Prodejna s názvem **Pardubanda** vznikla v roce 2014, také se jednalo o prodejnu regionálních potravin. Obě prodejny byly zřízeny s cílem zaměstnávat

hendikepované osoby, a v obou tvořily část zaměstnanců zdravotně hendikepovaní, avšak tyto prodejny byly v roce 2018 zrušeny z důvodu nedostatečného zájmu nakupujících.

V Centru Kosatec se nachází několik tréninkových dílen, ve kterých si mohou hendikepovaní osvojit různé dovednosti. V rámci montážní dílny spolupracuje Česká abilympijská asociace s několika firmami, pro jednu firmu se například kompletují vodící háčky. V keramické dílně je možné přihlásit se na keramický kurz, je možná i výpůjčka keramické pece. V truhlářské i šicí dílně jsou vyráběny výrobky na zakázku.

Cílem projektu zavedeného počátkem roku 2015 s názvem „**Včelaření v Kosatci**“ jsou nové aktivity, kterým se mohou věnovat klienti České abilympijské asociace a také získání surovin k výrobě eSvačinek nebo k využití v tréninkové kuchyni. Projekt je podporován několika sponzory, mezi něž patří také Pardubický kraj.

3.3. Orgány České abilympijské asociace

Orgány České abilympijské asociace jsou členská schůze, výbor v čele s předsedou a kontrolní komise. Členem spolku může být FO nebo PO, která se chce podílet na aktivitách souvisejících s posláním, souhlasí se stanovami. Členství je dobrovolné a každý nový člen je přijímán usnesením výboru, čestné členství se v odůvodněném případě uděluje osobě, která se zvláště významně podílí na podpoře a rozvoji spolku. Člen musí jednat shodně s posláním spolku, podílet se aktivně na činnostech a přispívat k rozvoji, neškodit zájmům a dobrému jménu spolku. Povinností je odpovědně a náležitě vykonávat uložené funkce a činnosti, jeho úkolem je řídit se stanovami a vnitřními předpisy (dle stanov spolku).

Povinností spolku je zřizovat statutární a nejvyšší orgán, ale pravomoci si již určuje každá organizace libovolně (Vít 2015; s. 49). Nejvyšším orgánem České abilympijské asociace z. s., je členská schůze. Svolává ji výbor dle potřeby, nejméně jednou za rok a je tvořena shromážděním všech členů spolku. Nejvyšší orgán určuje hlavní zaměření spolku, rozhoduje o změně stanov, schvaluje výsledek hospodaření, hodnotí činnosti dalších orgánů i členů spolku, rozhoduje o zrušení nebo přeměně organizace, přijetí či vyloučení členů. Jeho úkolem je také rozhodovat o povinnosti členského příspěvku, jeho výši, splatnosti a jině.

Statutárním orgánem je výbor, ten jedná jménem spolku navenek a řídí jeho činnost mezi členskými schůzemi. Členem výboru může být pouze člen spolku, Česká abilympijská asociace má celkem pět členů výboru. Výbor stojí za řádným hospodařením spolku, dohlíží na dodržování rozpočtových pravidel, schvaluje změnu rozpočtu. Kontroluje, zda je výkonem činností naplňováno posláním a cíle. Výbor volí do svého čela předsedu a místopředsedu. Předsedou asociace je Jaromír Krpálek, místopředsedkyní je Pavlína Potůčková. Předseda

a místopředseda zastupují společnost v jejím plném rozsahu samostatně a jednají jejím jménem. Rozhodují z hlediska pracovně právních záležitostí zaměstnanců spolku, v rámci hospodaření s finančními prostředky.

Jako kontrolní orgán zřizuje Česká abilympijská asociace kontrolní komisi, ta má tři členy, kterými jsou Alenka Krpálková, Bc. Jana Radostová, Jaroslava Minaříková. Kontrolní komise je nezávislá na statutárním orgánu, dohlíží na hospodaření spolku, s ohledem na dodržování obecně závazných právních předpisů, stanov a interních směrnic (dle stanov spolku).

3.4. Hospodaření České abilympijské asociace

Česká abilympijská asociace je spolkem, tedy zvláštní formou právnické osoby. Patří mezi nestátní neziskové organizace a poskytuje dvě registrované sociální služby, ty jsou zajišťovány systémem vícezdrojového financování. Jako zdroje financování sociálních služeb jsou uvedeny dotace ze státního rozpočtu, dotace kraje a dotace obce. V případě osobní asistence se jedná o sociální službu financovanou částečně také od uživatelů služby. Hospodaří s majetkem, který využívá výhradně k plnění cílů asociace. Působí v oblasti zaměstnávání zdravotně postižených a sociálně znevýhodněných osob. Někteří zaměstnanci jsou zároveň členy spolku, zapojují se do strategického plánování a mají podíl na vedení a koordinaci jednotlivých aktivit (dle veřejného závazku).

Mezi hlavní příjmy se řadí příjmy finančních prostředků od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Pardubického kraje, Magistrátu města Pardubic a Úřadu práce. Aby snížila závislost na příjmech od veřejného sektoru, zabývá se asociace sociálním podnikáním, ze kterého ji vzniká výnos na pokrytí části nákladů organizace (zdroj stanovy spolku).

Na hospodaření spolku podle obecně závazných právních předpisů, stanov a interních směrnic dohlíží kontrolní komise. Své hospodaření zveřejňuje Česká abilympijská asociace pomocí výročních zpráv, které jsou schvalovány členskou schůzí. Členská schůze schvaluje roční výsledek hospodaření spolku za uplynuté období. Za řádné hospodaření, dodržování rozpočtových pravidel odpovídá výbor, který také schvaluje změny rozpočtu.

Hlavní činnost financuje spolek z členských příspěvků, grantů, sponzorských darů a ze zisku, který vzniká z vedlejší činnosti. Pokud asociace dosáhne výnosu při výkonu hlavní činnosti, použije tyto finanční prostředky k pokrytí nákladů své činnosti či ke správě asociace. Finanční výnos z uskutečněné hlavní činnosti však nepřesahuje náklady na tyto aktivity.

Výkon vedlejší činnosti organizace vychází z toho, že je vykonávaná hlavní činnost, která se pojí s náklady. Proto uskutečňuje současně činnosti vedlejší, které slouží jako finanční podpora pro hlavní činnost, ale také hospodárně využívají spolkový majetek. Finanční výnos vzniklý z vedlejší činnosti je potom v převážné míře použit na pokrytí nákladů hlavní činnosti a k vlastní správě. Svůj majetek, může asociace v podmínkách stanovující právní předpisy, použít k podnikatelské činnosti, pokud tím přispívá k plnění poslání.

4. Analýza hospodaření

K provedení analýzy je třeba zpracovat příjmy, výdaje, výnosy a náklady, jež budou následně předvedeny. Období, ve kterém bude asociace sledována je pět let, od roku 2014 do roku 2018, podle zveřejněných výročních zpráv.

4.1. Příjmy České abilympijské asociace

Již bylo uvedeno, že financování činností organizace, a to především hlavních, je vícezdrojové. Finanční prostředky jsou získávány zejména dotacemi ze státního rozpočtu, grantů Pardubického kraje a Magistrátu města Pardubic, dále také darovacími smlouvami z rozpočtu měst a obcí. Nedílnou součástí finančních příjmů jsou rovněž peněžní dary od jednotlivých fyzických a právnických osob nebo příspěvky od Úřadu práce (podle účetní uzávěrky; 2018). Aby byla organizace alespoň z části soběstačná, plynou jí v rámci sociálního podnikání, které uskutečňuje a z jiných výdělečných činností příjmy, které využívá na úhradu nákladů asociace. Část peněžních prostředků přichází od uživatelů některých služeb, kteří se finančně podílejí na účasti u některých z poskytovaných činností.

4.1.1. Dotace

Jako nezisková organizace, jejíž cílem nemůže být vykazovat zisk, pochází velká část příjmu z poskytovaných dotací. Značná část financí, která významně přispívá chodu neziskové organizace pochází ze státního rozpočtu. Konkrétně se jedná o příjmy od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a Ministerstva pro místní rozvoj ČR, dále také od Pardubického kraje, Magistrátu města Pardubic a Úřadu práce Pardubice. Následně bude předveden výčet některých dotací, kterých dosáhla asociace ve sledovaném období a programy, z nichž získala finanční prostředky vícekrát.

Dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) poskytuje dotace ze státního rozpočtu pro PO a FO, které poskytují sociální služby. Finanční podpora je poskytována podle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tato dotace slouží k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb v rozsahu, který stanovují základní činnosti vykonávané při poskytování daného druhu služby, podle zákona o sociálních službách. Získat dotaci může pouze

poskytovatel sociální služby, který k tomu má příslušné oprávnění nebo je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb.

Dotace od MPSV využila Česká abilympijská asociace pro svou hlavní činnost, kterou je poskytování dvou sociálních služeb. Konkrétně se jedná o osobní asistenci a sociální rehabilitaci. V následující tabulce (Tabulka 4) je promítnutých pět let sledovaného období, od roku 2014 do roku 2018 kdy přispívalo MPSV na poskytování těchto služeb.

Tabulka 4 Dotace od MPSV na sociální služby za období 2014 až 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Osobní asistence	905 000	1 078 000	1 514 000	1 693 000	2 067 000
Sociální rehabilitace	410 000	550 000	632 000	733 000	1 218 000
Celkem	1 315 000	1 628 000	2 146 000	2 426 000	3 285 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

Jak je znázorněno v tabulce (Tabulka 4), výška dotace postupem let rostla. Podíl na růstu dotace měla zejména úroveň, kvalita a kvantita poskytovaných služeb. Značný podíl na výši finančního příspěvku v případě osobní asistence má narůstající počet klientů, kterých měla asociace v roce 2014 celkem 36 a k roku 2018 jejich počet vzrostl na 49. Za poskytováním služby osobní asistence stojí spousty hodin práce, kdy se zaměstnanci věnují přímé péči o klienty. V roce 2014 dosahovala téměř patnácti tisíc. Co se týče sociální rehabilitace, nedá se říci, že se výše finanční částky pohybovala podle počtu klientů, kteří danou službu využívali. Protože množství klientů v jednotlivých letech kolísalo, a to jak směrem dolů, tak nahoru. Avšak výška dotace rostla, z důvodu kvalitnější úrovně služby a modernizovaného vybavení a zejména dle rozpočtu státu.

Dotace od Ministerstva pro místní rozvoj

Značný příjem do rozpočtu asociace představuje také dotace od Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). To podporuje NNO každoročně poskytovanými dotacemi. V případě České abilympijské asociace se jedná o podporu a ochranu veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb. Cílem finanční podpory je řešení nebezpečných míst, odstraňování architektonických bariér ve stávajících stavbách. MMR tímto způsobem finančně pomáhá, za podmínek správné aplikace bezbariérové vyhlášky a využití spolupráce se stavebními úřady.

Tuto dotaci využívala Česká abilympijská asociace ve všech letech sledovaného období, tedy od roku 2014 do roku 2018, jak je znázorněno v tabulce (Tabulka 5), na financování nákladů v rámci poradenských středisek bezbariérovosti. Jejich činnost se zaměřuje na

odstraňování stavebních bariér ve vystavěném prostředí, k této aktivitě se váže spolupráce se stavebním úřadem a majiteli staveb. Cílem je odstraňovat bariéry a zabezpečit přístupnost staveb vozíčkářům. Touto činností se zabývají specializovaní pracovníci, kterých bylo k roku 2018 v organizaci celkem pět. Finanční částka je využívána právě na úhradu těchto specializovaných pracovníků, část pokryje i režijní náklady. Z tabulky je patrné, že do roku 2017 výše finančního příspěvku stoupala, až v roce 2018 byla nižší. Je to ovlivněno zejména rozpočtem ministerstva.

Tabulka 5 Dotace od MMR v období od roku 2014 do 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Dotace od MMR	500 000	500 000	933 000	1 132 000	900 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

Dotace od Úřadu práce Pardubice

Důležitou a velkou část zaujímají příjmy z dotací od Úřadu práce Pardubice. Dle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. a v tomto zákoně dle §78, který definuje chráněný trh práce a dohodu o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Zaměstnavatelem na chráněném trhu práce se může stát PO, která zaměstnává v určitém období více než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Zaměstnavateli, který uzavřel dohodu s Úřadem práce (ÚP), je poskytován příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, za předem splněných podmínek. Příspěvek je poskytován formou částečné úhrady vynaložených prostředků na platy či mzdy a na další náklady.

V následující tabulce (Tabulka 6) jsou znázorněny přijímané finance od ÚP Pardubice ve sledovaném období od roku 2014 do 2018. Částka se ve sledovaném období zvyšuje, z důvodu rostoucího počtu zaměstnáváných lidí a v letech 2017 a 2018 přibyli také osobní asistenti, pro zdravotně postižené osoby.

Tabulka 6 Dotace od ÚP Pardubice v období od 2014 do 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Dotace od ÚP	3 084 223	3 179 475	3 905 111	5 249 602	6 442 008

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

Dotace od Pardubického kraje a Magistrátu města Pardubic

Náklady na významnou část aktivit pokrývají dotace, které získává asociace od Pardubického kraje a od Magistrátu města Pardubic (MMP). Dotace jsou využívány na část

nákladů na pořádané akce, jako je například Abilympiáda, na zážitkové semináře, na aktivity jako jsou s kamarády na zkušenou, klub Lvíček. Peněžní prostředky jsou použity také na zkvalitnění služeb sociální rehabilitace a osobní asistence nebo na střediska bezbariérovosti. Každý rok jsou vyhlašovány různé dotační programy, některé jsou si dost podobné a opakují se. V oblasti dotací od **Pardubického kraje** se ve sledovaném období jednalo například o:

- program podpory sociálního podnikání,
- dotace na poskytování sociálních služeb.

Cílem programu podpory sociálního podnikání je příspěvek na nové nebo již existující sociální podniky působící na území Pardubického kraje. Zaměřuje se právě na zaměstnávání osob se zdravotním postižením, duševně nemocným, osobám v obtížné životní situaci a podobně. Dotaci od Pardubického kraje dostala asociace na podporu sociálních služeb poskytovaných podle zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento příspěvek využila zejména na podporu své hlavní činnosti, obě poskytované sociální služby.

Přijímané dotace od **Magistrátu města Pardubic** zahrnují například:

- program podpory bezbariérovosti,
- program podpory volnočasových a vzdělávacích aktivit
- program podpory v sociální oblasti.

Od Magistrátu města Pardubic je asociaci poskytována již několik let dotace na podporu bezbariérovosti. Hlavním záměrem dotace je udělit finanční prostředky na pomoc a podporu hendikepovaným osobám, s cílem odstranění bariér, zpřístupnění staveb a veřejného prostranství lidem na vozíčku a lidem s omezenou pohybovou schopností. Tuto dotaci využívá asociace zejména na provozování střediska bezbariérovosti, které provozuje již několik let. Finanční prostředky z programu podpory volnočasových a vzdělávacích aktivit je určen k podpoře volnočasových aktivit dětí mládeže a spolkové činnosti dospělých v Pardubicích. Asociace využívá tyto prostředky zejména na provoz zážitkových seminářů uskutečňovaných v Centru Kosatec. Program podpory v sociální oblasti fungoval do roku 2018 a do té doby byl několikrát asociací využit. Cílem byla podpora sociálních služeb a asociaci přispíval na náklady osobní asistence a sociální rehabilitace.

V následující tabulce (Tabulka 7) jsou znázorněny přijímané dotace od Pardubického kraje a Magistrátu města Pardubic, za sledované období pěti let, a to od roku 2014 do roku 2018. Z tabulky je patrné, že výše dotace v obou případech v průběhu let kolísá. To je zapříčiněno rozdílnou skladbou činností, které v příslušném roce organizace vyvíjela. Například v roce 2014 fungovala prodejna Pardubanda, která byla později zrušena. V roce 2016 připadla větší část financí na náklady automobilu, který asociace vlastnila a převážela

s ním zdravotně postižené osoby. Roku 2016 bylo poskytnuto více hodin přímé péče uživatelům osobní asistence a byl vyšší počet klientů sociální rehabilitace, oproti roku 2017.

Tabulka 7 Dotace od Pardubického kraje a Magistrátu města Pardubic za období 2014 až 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Dotace od Pardubického kraje	780 000	674 500	834 600	757 000	613 000
Dotace z Magistrátu města Pardubic	1 046 500	1 171 900	1 462 600	1 269 400	1 646 800

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

Dotace a granty od měst a obcí

Dalším způsobem, jak získávají neziskové organizace příjmy, jsou příjmy od různých měst a obcí. České abilympijské asociaci, jsou současně poskytovány také finanční dary od různých územně samostatných celků. Nezisková organizace přijímá dary, od měst a obcí jako jsou například, Chrudim, Rybitví, Staré Hradiště, Vysoké Mýto a dalších. Nadcházející tabulka (Tabulka 8) zobrazuje příjmy za jednotlivé roky sledovaného období, a to od roku 2014 do roku 2018.

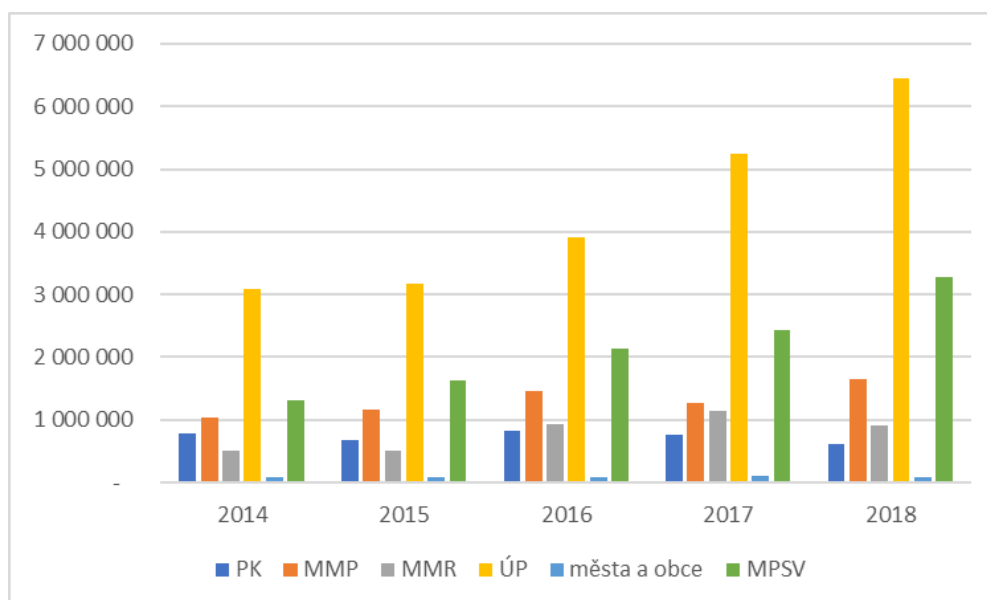
Tabulka 8 Dotace a granty od měst a obcí za období 2014 až 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Dotace od měst a obcí	94 000	90 000	79 500	113 000	87 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

Následující graf (Obrázek 2), zobrazuje souhrn dotací České abilympijské asociace za roky 2014 až 2018. Z grafu je patrné, že značná část dotací plyne do finančních příjmů organizace z Úřadu práce v Pardubicích a pokrývá tím náklady na zaměstnávání zdravotně postižených osob. Tento finanční příspěvek zaujímá téměř polovinu veškerých příjmů z dotací, celkové přijaté dotace v roce 2018 vyšly celkem na téměř třináct milionů. Oproti dotacím v roce 2014 se tedy zvýšily téměř o polovinu. Dalšími velkými položkami jsou dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí, Magistrátu města Pardubic, Ministerstva pro místní a regionální rozvoj a od Pardubického kraje. Nejnižší podíl z celkových dotací tvoří dotace od měst a obcí, které v roce 2018 jen o něco málo přesáhly osmdesát tisíc.

Obrázek 2 Provozní dotace za sledované období od roku 2014 do 2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetní závěrky

4.1.2. Další příjmy

Další skupina finančních zdrojů České abilympijské asociace, tvoří příjmy z podnikatelské činnosti. Výroční zprávy zobrazují příjmy organizace, kterými jsou výroba a prodej, reklama, peněžní a věcné dary, členské příspěvky a poplatky z Abilympiády, příjem z osobní asistence a ostatní.

Sociální podnikání

Formou vedlejší činnosti uskutečňuje organizace sociální podnikatelskou činnost, kterou uvádí ve výroční zprávě jako výroba a prodej. Základními znaky sociálního podniku je zaměstnávání zdravotně postižených osob, čímž přispívá k jejich integraci a sociálnímu

začlenění. Dále musí být minimálně 50 % případného zisku investováno zpět do sociálního podniku a musí být enviromentálně a místně prospěšný. V současné době provozuje asociace tři podnikatelské aktivity, kterými jsou eSvačinky, Kavárna Kosatec a truhlářská dílna, prostřednictvím těchto aktivit získává příjem z vytvořených výrobků. Pro projekt eSvačinky vznikají výrobky v pekárně v Centru Kosatci, výrobky poté putují do základních a středních škol, které eSvačinky odebírají. V truhlářské dílně se vyrábí na zakázku nábytek, kuchyňské linky, schodiště, ploty nebo renovují nábytek.

Reklama

Reklama představuje dle zákona č. 40/1995 Sb. o regulaci reklamy, oznámení, předvedení nebo jinou prezentaci, která má za cíl podporu podnikatelské činnosti, spotřeby nebo prodeje zboží, podporu poskytování služeb a jiné. Pro asociaci znamená reklama další část příjmu. Jedná se o příjmy z reklam ostatních podniků, které vystavuje asociace veřejnosti na pořádaných akcích. V hlavním případě jde o akci Abilympiády, která je uskutečňována v Pardubicích a je zde prezentováno velké množství firem. Dále se jedná o reklamu publikovanou v rámci Abilympijského zpravodaje, který vydávala asociace do roku 2018. Reklama je také prezentována na zážitkových seminářích a dalších podobných akcích.

Náhradní plnění

Zaměstnanci jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením, a to ve výši povinného podílu podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. Pokud tak neučiní, odvádí určitou peněžní částku do státního rozpočtu anebo je možné, aby odebíraly výrobky nebo služby od zaměstnavatelů, kteří tyto nároky splňují. Česká abilympijská asociace je zaměstnavatelem, který je uznaný Úřadem práce a může poskytovat náhradní plnění ostatním subjektům. Náhradní plnění tedy představuje pro asociaci příjem finančních prostředků.

Osobní asistence

Sociální služba osobní asistence, je hlavní činností, kterou asociace vykonává. Tato aktivita je z části financována dotacemi ze státního rozpočtu, jak bylo již uvedeno. Největší část dotačního příspěvku přichází z Ministerstva práce a sociálních věcí. Dotace pokrývá 2/3 nákladů a zhruba 1/3 nákladů je financovaná z poplatku od uživatelů této služby.

Členské příspěvky a poplatky

Dalším příjmem asociace jsou povinné členské příspěvky. Tento příspěvek platí povinně členové spolku jednou za rok. Při pořádání Abilympiády, soutěže pracovních schopností a dovedností hendikepovaných, je vybírán poplatek od soutěžících a jejich doprovodů, který také tvoří příjem finančních prostředků do společnosti.

Peněžní a věcné dary, ostatní příjmy

Součástí příjmů asociace jsou také peněžní příjmy nebo věcné dary od třetích osob. Věcné dary jsou přijímány například při pořádání Abilympiád, v roce 2018 přijala asociace několik počítačů nebo kompenzační pomůcky. Peněžní příjmy jsou od různých firem nebo nadací, ale také drobné dary od občanů. Tyto příjmy používá asociace na provoz Centra Kosatec a na ostatní činnosti, které provozuje. Ostatní příjmy pak zahrnují například finanční příjem z nájemného prostor, které pronajímá asociace třetím osobám v prostorách Centra Kosatec a další příjmy, které jsou nárazové a neopakují se pravidelně.

V následující tabulce (Tabulka 9) je uvedený přehled příjmů České abilympijské asociace za sledované období od roku 2014 do roku 2018, bez přijatých dotací. Z tabulky je patrné, že roční příjmy za uplynuté sledované období převážně rostou, až na rok 2015, což je dáno obvyklým vývojem organizace. Podle tabulky mají největší podíl na výnosech ve všech letech náhradní plnění, a to až z 83 % za rok 2018. Další velkou položkou je příjem z výroby a prodeje, ten činí 11,5 % za rok 2018, což je příjem ze sociálního podnikání, které asociace vykonává v rámci vedlejší činnosti. Poslední položka, která v roce 2018 přesahuje jeden milion je osobní asistence, což jsou finance od uživatelů této služby, kteří se z části na financování podílejí a k roku 2018 využívalo asistence celkem 49 uživatelů.

Tabulka 9 Ostatní příjmy za sledované období 2014 až 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Výroba a prodej	3 510 000	2 594 000	3 482 000	4 300 000	5 356 000
Náhradní plnění	24 023 000	15 029 000	15 874 000	19 405 000	38 651 000
Reklama	-	715 000	659 000	618 000	497 000
Osobní asistence	629 000	851 000	804 000	723 000	1 044 000
Poplatky a členské příspěvky	99 000	53 000	44 000	60 000	50 000
Peněžní a věcné dary	702 000	244 000	371 000	358 000	376 000
Ostatní služby	832 000	381 782	824 700	329 000	431 000
Celkem	29 795 000	19 867 782	22 058 700	25 793 000	46 405 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

4.2. Výnosy

Následující tabulka (Tabulka 10) zobrazuje celkové výnosy České abilympijské asociace ve sledovaném období od roku 2014 do roku 2018, které obsahují všechny položky již výše vypsány. Jednotlivé položky jsou následně rozděleny na hlavní a vedlejší činnosti. Provozní dotace představují souhrn všech dotací, jaké v daném roce organizace získala. V tabulce je viditelné, že finanční částka z přijatých dotací se každým rokem zvyšuje a od roku 2014 byla

navýšena téměř o polovinu. Provozní dotace jsou rozděleny na dotace získané na hlavní nebo vedlejší činnost. Je patrné, že dotace získávané na činnosti hlavní jsou vyšší než na vedlejší hospodářskou činnost. V hodnoceném období se tržbám za vlastní výkony a za zboží, ve které je zahrnuto i náhradní plnění, dařilo nejlépe v roce 2018. Náhradní plnění představuje částku, odebíraných výrobků a služeb jinými organizacemi, které potřebují splnit povinnost zaměstnávat zdravotně postižení osoby. Roční limit částky stanovuje Úřad práce ČR. Mezi částkami z provozování hlavních a vedlejších činností je poměrně výrazný rozdíl, jelikož hlavní činnost zahrnuje částku pouze z příspěvků od osob, které využívají služby osobní asistence. Přijaté příspěvky obsahují peněžní a věcné dary, členské příspěvky, jejich výše se každoročně mění, jelikož se nejedná o nijak stabilizovaný příjem a každý rok přispívají různé obce a města podle svého rozpočtu. Výnosy z tržeb z prodeje majetku v letech 2014 a 2016 jsou nulové, protože asociace žádný majetek neprodala.

Tabulka 10 Výnosy celkem za sledované období od roku 2014 do 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Provozní dotace	6 858 000	7 372 000	9 281 000	11 097 000	12 974 000
<i>Hlavní činnost</i>	5 330 000	7 091 000	8 772 000	9 887 000	11 506 000
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	1 528 000	281 000	509 000	1 210 000	1 468 000
Tržby za vlastní výkony a za zboží	27 253 000	19 189 000	21 447 000	25 045 000	45 704 000
<i>Hlavní činnost</i>	1 741 000	2 753 000	4 210 000	2 264 000	2 518 000
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	25 512 000	16 436 000	17 237 000	22 781 000	43 186 000
Ostatní výnosy	1 707 000	1 543 000	1 351 000	1 184 000	1 322 000
<i>Hlavní činnost</i>	1 707 000	1 509 000	1 351 000	1 145 000	1 169 000
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	-	34 000	-	39 000	153 000
Přijaté příspěvky	797 000	336 000	452 000	359 000	377 000
<i>Hlavní činnost</i>	675 000	336 000	441 000	359 000	212 000
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	122 000	-	11 000	-	165 000
Tržby z prodeje majetku	-	8 000	-	245 000	115 000
<i>Hlavní činnost</i>	-	8 000	-	115 000	114 000
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	-	-	-	130 000	1 000
Výnosy celkem	36 615 000	28 448 000	32 531 000	37 930 000	60 492 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

4.3. Výdaje České abilympijské asociace

Finanční prostředky, které představují výdaje, využívá České abilympijská asociace k plnění činností, které jsou jejím účelem vzniku. Výdajové položky tedy odpovídají činnostem, jaké organizace vykonává a službám, které poskytuje.

Výdaje na sociální služby

V rámci své hlavní činnosti poskytuje asociace dvě služby, kterými jsou, jak již bylo zmíněné, sociální rehabilitace a osobní asistence. Je zřejmé, že provoz těchto služeb vykazuje jisté náklady. Co se týká sociální rehabilitace, s klienty pracují v přímé péči sociální pracovníci, které měla ke konci roku 2018 organizace tři a klientů bylo celkem 73. Ti provázejí klienty, nejčastěji duševně a zdravotně postižené, tréninkovými dovednostmi potřebnými pro nástup do zaměstnání.

Osobní asistence spočívá v pomoci osobám se zdravotním postižením nebo seniorům zůstat v jejich přirozeném prostředí. Pro tuto službu jsou potřeba sociální pracovníci, a také pracovníci v sociálních službách neboli osobní asistenti, kterých měla asociace v roce 2018 celkem třináct a služba byla poskytována 49 klientům.

Nadcházející tabulka (Tabulka 11) představuje výdaje na poskytované služby, v rozsahu hlavní činnosti, za sledované období od roku 2014 do roku 2018. Je patrné, že se výdaje na vykonávané služby zvyšují, to je dané kvalitou a kvantitou poskytovaných služeb. Výdaje jsou vyšší u osobní asistence, jelikož vyžaduje více pracovníků v přímé péči a zahrnuje větší počet hodin přímé péče.

Tabulka 11 Výdaje na poskytované služby za období 2014 až 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Sociální rehabilitace	935 408	1 065 669	1 147 426	1 180 000	1 992 000
Osobní asistence	2 205 905	2 817 557	3 275 431	3 693 000	4 249 000
Celkem	3 141 313	3 883 226	4 422 857	4 873 000	6 241 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

Výdaje na ostatní činnosti

Ostatní položky, které se ve výdajích organizace objevují jsou například výdaje na náhradní plnění, bezbariérovost, na výrobu a prodej, Abilympiádu a další.

Největší položkou ve výdajích společnosti je náhradní plnění, podle tabulky (Tabulka 12), stejně jako tomu bylo u příjmů. Výdaje na náhradní plnění představovaly v roce 2018 až 71,4 % z celkových nákladů. Náhradní plnění představuje, zprostředkování služby jiným organizacím. Toto plnění mohou poskytovat organizace, které zaměstnávají více než polovinu

osob zdravotně postižených z celkového počtu zaměstnanců. Tato služba není zařazena mezi hlavní ani vedlejší činnosti organizace.

Větší položku ve výdajích společnosti v roce 2018 představují finanční prostředky na výrobu a prodej, které se týkají nákladů v rámci realizace činností sociálního podnikání. Jsou to výdaje spojené s produkcí nabízených výrobků v rámci projektu eSvačinky, na provoz truhlářské dílny a výdaje na výrobu, provoz pekárny a kavárny v Centru Kosatec. V letech 2015 a 2016 se jedná také o výdaje na prodejny, které asociace provozovala, ale později byly zrušeny.

Položka ostatních výdajů zahrnuje výdaje na Abilympiádu, Abilympijský zpravodaj, zážitkové semináře, dopravu, dílny a jiné náklady. Každým rokem pořádá Česká abilympijská asociace soutěž pracovních schopností a dovedností zdravotně postižených v Pardubicích s názvem Abilympiáda. Pořádání soutěže se samozřejmě pojí s jistými výdaji na organizaci, pronájem místa a vybavení prostor. Abilympijský zpravodaj vydávala asociace každé čtvrtletí od roku 2000, ke konci roku 2018 však vydávat přestala z důvodu nedostatečného zájmu, ale také financí. Cílem zpravodaje bylo informovat veřejnost o životě osob zdravotně postižených. Zážitkový seminář pořádá asociace pro skupiny lidí, žáků nebo studentů a jeho cílem je přiblížit veřejnosti svět hendikepovaných, návštěvníci se podílejí na financování semináře prostřednictvím vstupného.

Pod názvem položky Centrum Kosatec, se skrývají výdaje na provoz budovy integračního Centra Kosatec, které je sídlem asociace. Jedná se tedy o provoz a údržbu budovy a jejího okolí. Výdaje byly nejvyšší v roce 2014 a poté se postupně snižovaly, příčinou bylo budování a zařizování Centra, a to se ze začátku pojilo s vyššími výdaji.

Tabulka 12 Výdaje na ostatní činnosti za období od roku 2014 do roku 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Výroba a prodej	805 000	1 095 000	3 508 000	7 122 000	6 685 000
Náhradní plnění	23 039 000	14 504 000	15 248 000	18 656 000	37 259 000
Bezbariérovost	1 028 000	1 066 000	1 507 000	1 720 000	1 787 000
Centrum Kosatec	4 702 000	4 035 000	3 706 000	1 711 000	1 856 000
Ostatní výdaje	2 226 000	3 054 000	3 405 000	3 449 000	4 585 000
Celkem	31 800 000	23 754 000	27 374 000	32 658 000	52 172 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

4.4. Náklady

V následující tabulce (Tabulka 13) jsou zobrazeny celkové náklady České abilympijské asociace za pět let sledovaného období od roku 2014 do roku 2018. Nákladové

položky jsou rozděleny podle finančních prostředků vydaných na hlavní nebo vedlejší činnost. Největší položku představují spotřebované nákupy a nakupované služby, na celkových výnosech se v roce 2018 podíleli ze 74 %, zejména z toho důvodu, že je v nich zahrnuto náhradní plnění, které tvoří více jak polovinu. Tato položka také obsahuje prodané zboží, spotřebovaný materiál, energie nebo ostatní služby. Změnu stavu zásob vlastní činnosti vyhodnocuje organizace na konci každého roku, jedná se o změnu zásob oproti předešlému roku. Osobní náklady zahrnují náklady mzdové a zákonné sociální pojištění, postupem let se osobní náklady zvyšují, což je dáno rozvojem organizace a zvyšujícím se počtem zaměstnanců, který od roku 2014 vzrostl téměř o dvojnásobek. Jedná se zejména o pracovníky zajišťující hlavní činnost. Vliv na zvyšující či klesající výši daní a poplatků má více faktorů, je to například počet ověřovaných dokumentů nebo výše bankovních poplatků. Ostatní náklady zahrnují například nákladové úroky nebo se jedná o náklady na provoz Centra Kosatec. Daň z příjmu Česká abilympijská asociace neodvádí, jelikož má vysoké slevy na dani, zejména na osoby zdravotně postižené nebo tělesně postižené.

Tabulka 13 Náklady celkem za sledované období od roku 2014 do 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Spotřebované nákupy a nakupované služby	26 971 000	18 538 000	20 599 000	25 120 000	44 240 000
<i>Hlavní činnost</i>	<i>2 915 000</i>	<i>3 149 000</i>	<i>4 436 000</i>	<i>4 120 000</i>	<i>3 589 000</i>
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	<i>24 056 000</i>	<i>15 389 000</i>	<i>16 163 000</i>	<i>21 000 000</i>	<i>40 651 000</i>
Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	-	-	- 141 000	- 62 000	- 369 000
<i>Hlavní činnost</i>	-	-	<i>- 141 000</i>	-	<i>- 282 000</i>
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	-	-	-	<i>- 62 000</i>	<i>- 82 000</i>
Osobní náklady	7 763 000	8 635 000	9 688 000	11 967 000	14 059 000
<i>Hlavní činnost</i>	<i>6 456 000</i>	<i>8 107 000</i>	<i>9 272 000</i>	<i>10 094 000</i>	<i>12 159 000</i>
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	<i>1 307 000</i>	<i>528 000</i>	<i>416 000</i>	<i>1 873 000</i>	<i>1 903 000</i>
Daně a poplatky	6 000	12 000	18 000	14 000	14 000
Ostatní náklady	200 000	232 000	315 000	237 000	467 000
<i>Hlavní činnost</i>	<i>186 000</i>	<i>227 000</i>	<i>286 000</i>	<i>173 000</i>	<i>353 000</i>
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	<i>14 000</i>	<i>5 000</i>	<i>29 000</i>	<i>64 000</i>	<i>114 000</i>
Odpisy, prodaný majetek a další	1 510 000	1 544 000	1 318 000	1 313 000	1 286 000
<i>Hlavní činnost</i>	<i>1 510 000</i>	<i>1 544 000</i>	<i>1 318 000</i>	<i>1 243 000</i>	<i>1 271 000</i>
<i>Vedlejší hospodářská činnost</i>	-	-	-	<i>70 000</i>	<i>15 000</i>
Poskytnuté příspěvky	-	-	1 000	1 000	-
Daň z příjmu	-	-	-	-	-
Náklady celkem	36 450 000	28 961 000	31 798 000	38 590 000	59 697 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

4.5. Hospodářský výsledek

V rámci České abilympijské asociace ve sledovaném období let 2014 až 2018 docházelo k pohybu mezi ziskem a ztrátou, jak ukazuje tabulka (Tabulka 14). Příčinou toho, zda se asociace nachází v zisku nebo ve ztrátě, jsou zejména dotace, které na daný rok organizace získá, ale také vzniklé náklady. Dotace totiž představují největší část přijatých financí, za které následně může fungovat, provozovat zejména hlavní činnosti a poskytovat služby. Daň z příjmu je ve všech letech nulová, protože asociace zaměstnává osoby se zdravotním a tělesným postižením a má tak podle § 35 zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu, vysoké slevy na dani.

Tabulka 14 Hospodářský výsledek ve sledovaném období od roku 2014 do 2018 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018
Náklady celkem	36 450 000	28 961 000	31 798 000	38 590 000	59 697 000
Výnosy celkem	36 615 000	28 448 000	32 531 000	37 930 000	60 492 000
Výsledek hospodaření před zdaněním	165 000	- 513 000	733 000	- 660 000	795 000
Daň z příjmu	-	-	-	-	-
Výsledek hospodaření po zdanění	165 000	- 513 000	733 000	- 660 000	795 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv

Je možné vidět v tabulce (Tabulka 14), že asociace se pohybovala v zisku v letech 2014, 2016 a 2018, ve zbylých dvou letech vykazovala ztrátu. Výsledek hospodaření se tedy neustále mění. Nejvyšší zisk byl zaznamenán v posledním roce sledovaného období, což je dané vyššími výnosy z výroby a prodeje, zvýšil se také počet klientů osobní asistence a tím i finanční částka na které se podílejí uživatelé služby. V roce 2014 byl výsledek hospodaření nejnižší, což může být způsobeno tím, že zbylé prostředky použila asociace na budování vzniklého Centra Kosatec. V letech 2015 a 2017 byla organizace ve ztrátě, kdy získala méně finančních prostředků na dotacích, ale zvýšily se jí náklady. Například mezi lety 2015 a 2016 byl rozdíl v přijatých dotacích celkem dva miliony. Pokud v daném roce vykazuje organizace ztrátu, pak ji hradí ze zisku z minulých let. Přesto, že se nacházela v určitých letech asociace ve ztrátě, zvládala naplňovat své poslání a cíle, poskytovat služby i vykonávat činnosti, jež byly účelem vzniku.

4.6. Doporučení

Následující doporučení vychází z analýzy hospodaření České abilympijské asociace provedené mezi lety 2014 až 2018. Pro asociaci není důležitý zisk, ale prospěch, který působí

vůči zdravotně postižené části společnosti. Pro naplnění takového prospěchu jsou samozřejmě nutností jisté finanční náklady. Jelikož se situace asociace s ohledem na zisk nebo ztrátu v rámci hospodaření asociace často mění, bylo by vhodné, aby tuto situaci alespoň trochu ustálila. Z toho důvodu budou doporučení zaměřena na zvýšení peněžních příjmů, a to formou: **spolupráce s firmami, rozvíjení sociálního podnikání, snížení nákladů na vedlejší činnost.**

Z provedené analýzy vyplývá, že asociace hradí své náklady v převážné míře z dotací, z vlastní ekonomické činnosti a z části také z darů. Organizace přijímá dary od jiných společností, ale také měst a obcí, jedná se zejména o dary finanční, v některých případech také věcné. Analýza výnosů ukázala, že tato část darů se v průběhu let snižovala a je tedy nutné se na příspěvky od firem znovu a více zaměřit. V následujících letech by tedy měla organizace vyvinout značné úsilí k získání nových partnerských firem a tím i více finančních prostředků. Usilovat o to, aby vztahy s novými nebo i stávajícími firmami byly stabilní a organizace se mohla na jejich příspěvek spoléhat i v následujících letech. Variantou by mohla být, nabídka výrobků spolupracujícím firmám, které by se tak staly do jisté míry „odpovědné“ vůči asociaci.

Hlavním záměrem činností organizace je práce se zdravotně postiženými osobami, na základě něž, jsou vykonávány hlavní činnosti a s tím související také jiné (vedlejší) činnosti. Jelikož asociace vykonává řadu aktivit v rámci vedlejší činnosti, pak by bylo dobré, zaměřit se na zvýšení výnosů z této činnosti. Nabízí se, aby větší objem těchto finančních prostředků pokryl náklady na tuto činnost, ale zároveň pokryl část nákladů na hlavní činnosti. Možností by bylo směřovat více činností k sociálnímu podnikání a tímto směrem se také rozvíjet. Česká abilympijská asociace vykonává mnoho činností, ze kterých lze vytvořit sociální podniky. Tím by se na dané činnosti více zaměřila a mohla z nich profitovat větší výnos. Jak bylo již uvedeno, v současné době podniká ve třech činnostech, kterými jsou eSvačinky, Kavárna Kosatec a truhlářská dílna. Pokud by se některé z ostatních činností staly sociálními podniky, zvýšil by se příjem finančních prostředků, jež by asociace použila na pokrytí nákladů na provozování činnosti a zbylé finanční prostředky na uhrazení části nákladů činnosti hlavní. Do sociálního podnikání by mohla organizace zařadit například dílny, jako je výtvarná, šicí nebo keramická v rámci které by potom mohla vyrábět produkty pro veřejnost a vnést tak Českou abilympijskou asociaci do povědomí. Z uvedeného také vyplývá, že se organizace zaměřuje na mnoho činností najednou, měla by soustředit svou pozornost na to co dělá dobře a tímto směrem se rozvíjet.

Asociace v rámci vedlejší činnosti vyrábí různé produkty nebo výrobky. Nakupovaný materiál použitý k výrobě vyžaduje značné finanční náklady, nabízí se tedy snížit náklady za které asociace nakupuje. Jednou z cest k nákupu materiálu by byla spolupráce s firmami a s tím související výhodný nákup surovin. Místo nákupu materiálu by se mohlo jednat také o spolupráci s jinými firmami a využívání jejich nadbytků, které nespotřebují. Variantou by například bylo navázat spolupráci v rámci truhlářské dílny s jakoukoli firmou pracující se dřevem a zpracovávat výrobky z odpadu této firmy. V současné době se veřejnost zajímá o životní prostředí a asociace by tím podpořila enviromentální myšlenku.

Výše uvedená doporučení v oblastech sociálního podnikání, spolupráce s firmami a snižování nákladů na vedlejší činnost, by měla přispět asociaci ke stabilnějšímu hospodaření, zvýšení povědomí a zájmu veřejnosti nebo jiných firem.

ZÁVĚR

Bakalářská práce popisuje neziskový sektor a v něm působící neziskové organizace. Cílem práce bylo provést analýzu neziskové organizace, České abilympijské asociace z. s., která spočívala v porovnání výnosů s náklady v rámci jednotlivých provozovaných činností a služeb.

Vybraná organizace působí v nestátním neziskovém sektoru a zaměřuje se na práci se zdravotně a tělesně postiženými osobami. Začátek práce je tedy věnovaný neziskovému sektoru a organizacím v něm působícím, jejich charakteristice, druhům a znakům. Dále je práce zaměřena na činnosti neziskových organizací, a to hlavní a vedlejší, obsahem jsou i činnosti zakázané. Vymezeny jsou také organizace dle právní formy a s nimi činnosti definované občanským zákoníkem. Vybraná nezisková organizace je představena v třetí části, kde jsou uvedeny rovněž základní informace, historický vývoj a orgány tvořící organizaci. Nedílnou součástí je definice činností, které Česká abilympijská asociace vykonává. Vedle svých hlavních činností, kterými je poskytování dvou sociálních služeb, uskutečňuje také velké množství dalších, vedlejších činností.

Dalším bodem byla analýza hospodaření prostřednictvím vytyčení příjmů a výdajů organizace a hospodářský výsledek. Sledované období bylo stanoveno na pět let od roku 2014 do roku 2018 a výchozími zdroji byly výroční zprávy a účetní uzávěrky. V oblasti příjmů bylo zjištěno, že nedílnou a velkou část tvoří dotace, byly představeny dotační programy nejčastěji využívané asociací. Z vývojového grafu vyplynulo, že největší část příjmu z dotací pochází od Úřadu práce poskytovaných na sociální služby. Skupinu dalších příjmů obsahovaly rozebrané činnosti, které organizace provozuje a znamenají pro ni příliv finančních prostředků. Jednotlivé položky výnosů byly rozebrány podle toho, jaký podíl tvoří hlavní a jaký vedlejší činnost, stejně tak náklady. Nejvyšší položka, která se objevovala u příjmů i výdajů bylo náhradní plnění, které není řazeno mezi činnosti asociace. Jedná se o zprostředkování výrobků či služeb pro jiné organizace, které si tak splní povinnost zaměstnávat zdravotně postižené osoby. Výnosy a náklady byly dále porovnány a zjištěním byl buď zisk, nebo ztráta. Výsledkem bylo zjištění, že stav organizace s ohledem na zisk nebo ztrátu se neustále mění a jedním z hlavních důvodů je výše poskytnutých dotací a darů, které asociace dostává nebo výnos z vedlejší hospodářské činnosti.

Na základě provedené analýzy byly doporučeny návrhy na zlepšení a zachování stabilního hospodaření. Jednalo se o návrhy v oblasti sociálního podnikání, spolupráce s ostatními firmami a snížení nákladů vedlejších činností. Asociace totiž vykonává velké množství

vedlejších činnosti, proto by bylo dobré soustředit se na ty, ve kterých má možnost se dále rozvíjet, případně se zaměřit na enviromentální stránku. V rámci sociálního podnikání by se měla orientovat na rozvoj činností, které přispívají sociálnímu podniku nebo zařadit jiné činnosti. I přesto, že se asociace v jistých letech ocitla ve ztrátě, zvládá naplňovat své poslání a cíle, zajišťovat poskytování služeb, pro které byla zřízena.

POUŽITÁ LITERATURA

BACHMANN, Pavel. Management neziskové organizace. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 280 s. ISBN 978-80-7435-130-3.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii: právo, daně, účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-799-7.

DOHNALOVÁ, Marie a Ladislav PRŮŠA. *Sociální ekonomika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-573-1.

Dotace pro nestátní neziskové organizace 2020 [online]. Česko: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/dotace-pro-nestatni-neziskove-organizace/dotace-pro-nestatni-neziskove-organizace-2020>

Dotační programy ukončené v oblasti podpory sociálního podnikání [online]. ČR: Pardubický kraj, 2018 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/dotacni-programy-ukoncene-v-oblasti-podpory-socialniho-podnikani/93789/>

FRIČ, Pavol a Rochdi GOULLI. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1.

Metodická část CZ-COPNI. *Český statistický úřad* [online]. ČESKO: Český statistický úřad, 2014 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/ii_metodicka_cast_cz_copni

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Výkladové stanovisko KANCL-k výdělečné činnosti spolku*. [online]. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Stanovisko-08.pdf>

NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého. ISBN 978-80-247-5163-4.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-271-2117-5.

Program podpory bezbariérovosti [online]. ČR: Statutární město Pardubice, 2018 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/verejna-podpora-dotace-a-granty/program-podpory-bezbarierovosti/>

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.

STEJSKAL, Jan. *Ekonomika neziskové organizace*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2010. ISBN 978-80-86825-55-7.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.

STRECKOVÁ, Yvonne a Ivan MALÝ. *Veřejná ekonomie: pro školu i praxi*. Praha: Computer Press, 1998. Ekonomie. ISBN 80-7226-112-6.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Management. ISBN 978-80-247-4041-6.

ŠIMKOVÁ, Eva. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. 5., upr. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, 173 s. ISBN 978-80-7435-230-0.

ŠPALEK, Jiří, Vladimír HYÁNEK a Laura FÓNADOVÁ. *Na penězích záleží: české neziskové organizace v 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2017, 144 s. ISBN 978-80-210-8430-8.

Typologie NNO v ČR podle Státní politiky vůči NNO v letech 2015 - 2020. *Nadace Neziskovky.cz* [online]. Praha: Nadace Neziskovky.cz, 2015 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.neziskovky.cz/clanek/1994/0/hledej/typologie-nno-v-cr-podle-statni-politiky-vuci-nno-v-letech-2015-2020/>

VÍT, Petr. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2015. Manažer. ISBN 978-80-247-5477-2.

Vyhláška č. 504/2002 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: Parlament, 2002 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-504>

Výpis ze spolkového rejstříku: Česká abilympijská asociace [online]. ČR: eJustice, 2018 [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=805743>

Výroční zprávy [online]. Pardubice: Centrum Kosatec, 2018 [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.centrumkosatec.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

Zákon České národní rady o daních z příjmů: Zákon č. 586/1992 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: 1992 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

Zákon o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů: Zákon č. 40/1995 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: 1991 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-40>

Zákon o sociálních službách: Zákon č. 108/2006 Sb. *Příručka pro personální agendu a odměňování zaměstnanců* [online]. ČESKO: MPSV, 2006 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: https://ppropo.mpsv.cz/zakon_108_2006

Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech): Zákon č. 3/2002 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: 2002 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>

Zákon o zaměstnanosti: Zákon č. 435/2004 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: 2004 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

Zákon občanský zákoník: Zákon č. 89/2012 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. ČESKO: 2012 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>